

V MINORUM + X

GLASILO ODGOJNIH USTANOV
PROVINCije SV. JERONIMA
FRANJEVACA KONVENTUALACA:
SJEMENIŠTA, POSTULATURE,
NOVICIJATA I KLERIKATA

BROJ 1 (11) • GODINA XII.
PROSINAC 2018.
ISSN: 1847-0904

IMPRESSUM

ISSN: 1847-0904

VOX MINORUM

Glasilo odgojnih ustanova provincije
sv. Jeronima franjevaca konventualaca:
sjemeništa, postulature, novicijata
i klerikata

e-mail:
vox-minorum@ofmconv.hr

Odgovara:
fra Stjepan Brčina

Ovaj broj uredio:
fra Stjepan Brčina

Lektura:
fra Ljudevit Maračić

Foto:
Arhiv Vox minoruma

SURADNICI U OVOM BROJU:
fra Stjepan Brčina, fra Antun Radovanić,
fra Franjo Čolakovac, fra Vilček Novački,
fra Milan Gelo, fra Vladimir Vidović,
fra Zvonimir Pervan, fra Josip Ivanović,
fra Ivan Lotar, Matej Milić,
Mateo Vujčić, Erik Matejak

NAKLADNIK: Hrvatska provincija
sv. Jeronima franjevaca konventualaca

GRAFIČKA PRIPREMA I DIZAJN:
Veritas - Glasnik sv. Antuna Padovanskoga

GRAFIČKO OBLIKOVANJE:
Ivana Beljan

TISAK:
„Denona d.o.o.“, Zagreb, Getaldićeva 1
Tiskano u prosincu 2018.

**LIST IZLAZI POVREMENO
I NIJE NA PRODAJU.**

SADRŽAJ

Gledati Krista očima sv. Franje	3
fra Stjepan Brčina	
Svećeničko ređenje i mlada misa	
fra Ivana Marije Lotara.....	4
fra Antun Radovanić	
Doživotni zavjeti.....	6
Matej Milić	
Iskustvo novicijata u Asizu	9
fra Franjo Čolakovac	
Duhovni poziv.....	12
Mateo Vujčić	
Quid est veritas?.....	14
Erik Matejak	
Franjevačka karizma	
„poziv redovničkog brata“.....	15
fra Vilček Novački	
Krepost razboritosti.....	16
fra Milan Gelo	
Franjevačke pučke misije	22
fra Vladimir Vidović	
Priprema za svečane zavjete, 2018.....	24
fra Antun Radovanić	
„Molite dakle gospodara žetve da pošalje radnike u žetu svoju.“	26
Erik Matejak	
Probudite svijet!.....	28
fra Zvonimir Pervan	
Isus - prijatelj ministranata	32
fra Josip Ivanović	
Bogat duhovni program za mlade	
preko ljeta	36
fra Ivan Lotar	
Poziv	40
fra Stjepan Brčina	

PIŠE: FRA STJEPAN BRČINA

GLEDATI KRISTA OČIMA SV. FRANJE

UVODNIK

Dragi čitatelju!

Franjevačka formacija jest dinamični proces rasta u kojem manji brat jednom kada započne proces formacije, prelazi iz jedne etape u drugu. Radosni smo novim brojem časopisa Vox minorum (ili Glas malenih), Provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca, možemo s vama podijeliti važne trenutke naših odgajanika, koji se nalaze u školi sv. Franje. Svaka nova akademска godina, nova godina formacije, donosi sa sobom i nove personalne promjene u našim odgojnim ustanovama. Taj proces, i personalne promjene bit će predstavljene već na prvim stranicama ovoga časopisa, kroz članke i fotografije naših odgajanika.

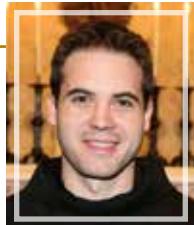
Da bi ovaj časopis bio sadržajno što bogatiji, da svaki koji ga dobije u ruke može pronaći nešto za sebe, uz naše odgajanike koji redovito pišu, ovaj put su se pridružila i mlađa braća svećenici koja su ne tako davno napustila prostore odgoja. Želja nam je bila prije svega da u prvom dijelu predstavimo život naših odgajanika. U drugom dijelu možete pronaći različite teme koje su vezane uz duhovnost, franjevački

pastoral, evangelizaciju, pastoral mladih, franjevačku karizmu, promociju zvanja, intervju itd. Uza sve ovo smo dodali i detaljan program događanja vezan uz promociju duhovnih zvanja i pastoral mladih u našoj Provinciji.

Svaki trenutak našeg života dar je od Boga. Iz spisa svetoga Franje znamo kada sv. Franjo gleda unazad, on vidi Krista. Svatko od nas ima svoju prošlost, lijepu ili manje lijepu, to nije tako važno, važno je kojim očima gledaš na nju. Svaki odgajanik je ostavio nešto iza sebe i krenuo naprijed stopama sv. Franje. Naravno, razlika između sv. Franje i nas je velika. Svatko tko je krenuo ovim putem pozvan je gledati Krista očima svetoga Franje. Krist je bio sve za sv. Franju. Dužnost mi je kao odgojitelju njegovati karizmu sv. Franje, ona se neće njegovati samo gledajući sv. Franju, već gledajući Krista, očima sv. Franje. Zato ovim putem zahvaljujem svima vama koji nas pratite i molite za sve nas da nam Gospodin otvori oči da možemo gledati Krista Franjinim očima i da nam Isus Krist bude kao i njemu sve u životu.

GOSPODIN VAM UDIJELIO SVOJ MIR! ■

PIŠE: FRA ANTUN RADOVANIĆ

SVEĆENIČKO REĐENJE I MLADA MISA FRA IVANA MARIJE LOTARA

SVEĆENIČKO POSLANJE

Zagrebački nadbiskup kardinal Josip Bozanić, u zajedništvu s pomoćnim biskupima zagrebačkim te mnogobrojnim svećenicima, podijelio je u subotu 17. lipnja 2017. godine na euharistijskom slavlju u zagrebačkoj prvostolnici, sveti red prezbiterata šesnaestorici đakona.

Među ređenicima za Provinciju sv. Jeronima franjevaca konventualaca bio je fra Ivan Marija Lotar, rođen 26.11.1990. u Vukovaru, rodom iz župe sv. Ćirila i Metoda, Vinkovci.

„Ovaj je dan u nadi iščekivan i od Crkve“, rekao je pozdravljajući na početku svoje homilije Kardinal. Obraćajući se ređenicima, Kardinal je istaknuo da njihovo „Hoću“, koje će pet puta ponavljati, dodajući na peti upit riječi: „S Božjom pomoći“, nije samo formalna obveza, nego opredjeljenje, to je izbor ljubavi. Obraćajući se okupljenim vjernicima, Kardinal ih je pozvao da ove mlade svećenike prihvate sa zahvalnošću, kao Božji dar: „Njihovo današnje ređenje je Božja poruka za sve nas. Po ovim mladim svećenicima Gospodin nam poručuje

da nemamo pravo gubiti povjerenje, da se ne smijemo obeshrabriti u suočenju sa životnim poteškoćama. Bog je vjeran. Danas nam svoju vjernost očituje po ovim mladomisnicima, koji su se odazvali i odgovorili na Božji poziv. Bog i danas djeluje u našoj sredini. Ređenje je rječit znak Božjeg djelovanja. Prezbiterat je životna milost za poslanje Crkve. Budimo uvijek zahvalni Gospodinu obnavljajući pouzdanje u njega.“

Na kraju svoje homilije, obraćajući se ređenicima, Kardinal je poručio: „Treba tražiti Isusovu, a ne svoju slavu. To je, dragi ređenici, put ispunjenja vašega poslanja i spasenja svijeta. To je put kojim je prošao naš Blaženik, kardinal Alojzije Stepinac, koji danas svijetli nama i svekolikoj Crkvi. Njemu i njegovu moćnom zagovoru preporučite sebe i službu što vam je danas Crkva povjerava. Neka vam on bude uviјek orientir u svećeničkom životu.“

U nedjelju, 2. srpnja 2017. god. vinkovačka župa Ćirila i Metoda dočekala je mladomisničko euharistijsko slavlje, gdje je mladomisnik fra Ivan Marija Lotar slavio mladu misu. Vjer-

nici su se najprije okupili ispred mladomisničke obiteljske kuće, gdje je pred zajednicom vjernika dobio roditeljski blagoslov. Potom se procesija, predvođena pjevačima, ministrantima i svećenicima, uputila prema mjestu euharistijskoga slavlja. Mladomisnika je u ime župe i zajednice vjernika pozdravio domaći župnik vlč. Tomislav Korov. Pozdravio je svećenike, rodbinu, te sav okupljeni narod, pozvavši sve da se danas raduju s njim. Isto tako župnik je podsjetio na njegov put prema odabiru svećeničkoga zvanja i teškoće s kojima se susretao, ali oslonjen na Božje vodstvo i s potporom obitelji i franjevaca konventualaca, uspio je doći do cilja.

Župnik je isto tako poručio mladomisniku da osnažen darovima Duha Svetoga spremno korača i djeluje na Gospodnjoj njivi posvećen Bogu i ljudima kojima je poslan, poželjevši da mu djelovanje bude sretno i blagoslovljeno.

Dojmljivu propovijed održao je fra Augustin Kordić, a mladomisniku je uputio pobudne

riječi, odnosno kako prvo i osnovno poslanje svakog svećenika je dovesti čovjeka Kristu. I kako se njegova uspješnost mjeri upravo po tome koliko je Krista donio čovjeku današnjice. I završio je zahvalom dragom Bogu na još jednom mladiću koji je postao svećenik te je zazvao Božji blagoslov na prve fra Ivanove korake na svećeničkom putu.

Pri kraju misnoga slavlja okupljenome se puku obratio i sam mladomisnik, najprije zahvalivši Bogu što ga je pozvao u svećeničku službu, a zatim svima koji su na bilo koji način pomogli. Nakon mladomisnikova obraćanja župnik mu je zahvalio na održanom euharistijskom slavlju, a vjernike je pozvao da se zadrže oko stolova s hranom koju su donijeli sami župljani. Fra Ivan Marija je na sve zazvao Božji blagoslov, a poslije mise podijelio je mladomisnički blagoslov pojedinačno svećenicima, obitelji i rodbini. Mladomisničko slavlje nastavilo se za obiteljskim stolom u restoranu „Admiral“ uz tjelesnu okrijepu i ugodnu glazbu. ■

PIŠE: MATEJ MILIĆ

DOŽIVOTNI ZAVJETI

FRA VILČEK NOVAČKI

Evandeoski su savjeti, u svojoj mno-
gostrukosti, ponuđeni svakom
Kristovu učeniku.

Savršenstvo ljubavi na koje su
svi vjernici pozvani, za one koji
su slobodno prihvatali poziv na posvećeni život,
nosi sa sobom obvezu da vrše čistoću u
neženstvu poradi Kraljevstva, siromaštvo i po-
slušnost.

Zavjetovanje tih savjeta, u stalmom od Crkve
priznatom staležu, obilježuje Bogu "posvećeni
život". Redovnički je stalež prema tome jedan
od načina upoznavanja "intimnijeg" posveće-
nja, koje je ukorijenjeno u krštenju i znači pot-
puno predanje Bogu.

U posvećenom životu Kristovi vjernici, po
nadahnuću Duha Svetoga, žele izbližega slijje-
diti Krista, predati se Bogu kojega ljube iznad
svega te tako, težeći k savršenstvu ljubavi u

službi Kraljevstva, u Crkvi označivati i naviješ-
tati slavu budućega vijeka.

JEDNOSTAVNI (PRIVREMENI) ZAVJETI

Nakon godine dana provodene u novicija-
tu, novak se može obvezati na služenje Gos-
podinu u franjevačkoj zajednici. Ako uprava
Provincije (provincijal i definitorij) odobri mol-
bu novaka, novaku se dopušta privremeno za-
vjetovanje triju zavjeta: siromaštva, čistoće i
poslušnosti prema Franjevačkom pravilu. Ta
obveza traje godinu dana. Svake sljedeće godi-
ne (kroz tri godine) on obnavlja iste zavjete u
zajednici u kojoj će živjeti.

Nakon trogodišnjeg obnavljanja jednostav-
nih zavjeta, brat može pisati molbu provincija-
lu tražeći da bude pripušten na svećane (vječ-
ne) zavjete u Redu Manje braće.

ZAVJETI:

Redovnici polažu tri zavjeta: siromaštvo, čistoću i poslušnost. Crkva ih zove „evanđeoskim savjetima“. Sva tri zavjeta temelje se na Evanđelju života, primjeru Isusa Krista. Zavjeti su svečano obećanje Bogu, kojima se čovjek obvezuje da će izvršiti obećanje i živjeti na određeni način. Polaganjem redovničkih zavjeta čovjek javno u liturgijskom slavlju posvećuje svoj život Bogu i službi Božjem narodu.

- **ZAVJET SIROMAŠTVA**

Ovaj zavjet temelji se na poznatom susretu Isusa i bogatog mladića, kojemu je Isus rekao: „Hoćeš li biti savršen, idi, prodaj što imaš i podaj siromasima pa ćeš imati blago na nebu“.

Zavjet siromaštva oslobođa redovnika od navezanosti na zemaljska posjedovanja. Redovnik osobno ne posjeduje ništa. Stvari kojima se koristi (upotrebljava) legalno ne pripadaju njemu, pa čak ni njegova plaća, ako je prima. Sve pripada zajednici i zajednica materijalna dobra raspoređuje prema potrebama braće. Postoje mnoge potrebe u zajednici: odgajanje i školovanje nove braće, skrb za stariju braću, briga da braća imaju sredstva potrebna za život i rad u pastoralu; obnova i gradnja crkava u našoj zajednici.

- **ZAVJET ČISTOĆE (CELIBATA)**

Zavjet čistoće temelji se na Isusovim riječima kada je on govorio o ljudima koji se ne žene. On je rekao: „A ima nesposobnih koji sami sebe onesposobiše poradi kraljevstva nebeskog“. Dakle, to je navještaj budućega života u kraljevstvu nebeskom, u kojemu se ljudi neće ni udavati ni ženiti. Zavjet služi oslobađanju čovjeka za bolje služenje širem krugu ljudi nego što se to može u obitelji. Zavjet čistoće omogućuje redovniku ljubiti velikodušno i nesebično. Zavjetom čistoće redovnik se odriče bračnog života da se u potpunosti može podložiti volji Božjoj i potrebama Crkve.

- **ZAVJET POSLUŠNOSTI**

Zavjet poslušnosti temelji se na Isusovoj poslušnosti Ocu nebeskom. Ovim zavjetom redovnik sve svoje sposobnosti i talente stavlja na raspolaganje zajednici i poslanju u svijetu.

Položiti zavjet poslušnosti nipošto ne znači odreći se svoje savjesti ili svoje osobne slobode, nego znači odreći se svojevoljnosti, da bi se bolje ostvarivala karizma odredene redovničke zajednice.

Temelj sva tri zavjeta jest potpuno predanje Bogu. Činjenica je kako je često teško živjeti zavjete. Većina redovnika bori se s jednim ili više zavjeta cijeli svoj život. Sva tri navedena zavjeta zapravo su na izgradnju čovjekova dostojanstva, njegove čovječnosti i njegove slobode za što uspješnije i zauzetije vršenje dobra.

Svetkovina sv. Franje posebno je svečano proslavlјena 4. listopada u župnoj crkvi sv. Antuna Padovanskoga na Svetom Duhu. Toga danu svečane zavjete fra Vilček Novački položio je u ruke provincijalnog ministra Hrvatske provincije sv. Jeronima franjevaca konventualaca, fra Josipa Blaževića. U koncelebraciji euharistijskoga slavlja bili su i gvardijan samostana franjevaca konventualaca fra Tomislav Glavnik, župnik župe sv. Antuna Padovanskoga fra

Martin Jaković, koji je prije mise izrekao riječ dobrodošlice, te braća franjevcima konventualcima pristigli iz drugih samostana. Svečanom činu nazočila su i braća slovenske Provincije franjevaca konventualaca, koji su zajedno s fra Vilčekom bili u novicijatu u Asizu, njegov brat i nećakinja, prijatelji, redovnice više družbi, kao i članovi Franjevačkoga svjetovnog reda.

Osvrćući se pak na slavlje doživotnih za-vjeta fra Vilčeka, Provincijal je naglasio kako budi nostalгију за onim franjevačkim počeci-ma u kojima se broj Franjine braće umnažao, kada se hvalila jednostavnost i čeznulo za ma-leošču, pretjecalo u poniznosti, velikodušno odabiralo služenje. „Sv. Franjo je samo želio živjeti Evandjele. Ništa više od toga. Želio je biti kršćanin u punom smislu te riječi. Redovnički poziv ima smisla samo ako je prihvaćen u du-bokoj vjeri sa željom da se preobrazim Kristu i u svome vremenu oživim ideal sv. Franje, a mi upravo nazočimo svečanosti takvog dari-vanja, svećanim zavjetima fra Vilčeka, koji je kroz protekle godine formacije pokazao svoju iskrenu želju služenja, istaknuo je propovjed-

nik, dodavši: „On želi služiti, darujući svoje vri-jeme, svoje dane, i talente, a njegovu dobrotu i plemenitost mnogi su i osobno doživjeli u dru-ženju s njime“. Zatim je kratko predstavio fra Vilčeka, posebno istaknuvši njegovo djelova-nje unutar OFS-a u karitativnoj skupini i u puć-koj kuhinji za siromahe, te da je kao volonter udruge „Kolajna ljubavi“ neko vrijeme boravio u Tanzaniji u Africi. Na kraju homilije provin-cijal je izrazio radost što uime redovničke za-jednice može fra Vilčeku izreći čestitku i do-brodošlicu u punopravno bratstvo Reda franjevaca konventualaca i to o proslavi stogodišnji-ce postojanja Vojske Bezgrešne, čiji je fra Vil-ček također član.

Nakon popričesne molitve, fra Vilček je za-hvalio svima koji su ga pratili na njegovu do-sadašnjem putu, a posebno subraću franjevcima konventualcima zagrebačkog samostana, te splitskoga u koji odlazi. Euharistijsko slavlje pjevanjem je uzveličao mješoviti zbor „To-mislav Talan“ pod ravnanjem prof. Katarine Rončević uz orguljsku pratnju Milana Hibšera, mag. art. ■

PIŠE: FRA FRANJO ČOLAKOVAC

ISKUSTVO NOVICIJATA U ASIZU

VRIJEME INTENZIVNOG UVODENJA U REDOVNIČKI ŽIVOT

Asiz je rodni grad svetoga Franje, koji je utemeljio Red male braće franjevaca. Gradić se nalazi u talijanskoj pokrajini Umbrija i ostavlja impresivan srednjovjekovni dojam. Sadržajan je po mnogim umjetničkim djelima. Franji u čast izgrađena je velebna bazilika koja je podijeljena na tri dijela. Cripta, u kojoj se čuva pokopano tijelo sveca, donja crkva i gornja crkva.

Franjin duh i danas privlači rijeke hodočasnika iz cijelog svijeta koji ga žele upoznati na duhovan način. Upoznati njegove ideale, vjernoga Kristovog nasljedovatelja koji nose u svakom vremenu poruku ljudima koji žele živjeti u miru, pravdi i bratskoj ljubavi.

Liturgija euharistijskih slavlja i molitva časnoslova održava se u donjoj crkvi, koja govori mističnim jezikom kontemplacije, poziva i uvodi u molitvu. Mir i radost duha koje je živio

ponizni Franjo u čije se tajne ulazi po svakodnevnoj molitvi i predanju milosrdnom Bogu.

Hrvatska Provincija svetog Jeronima svoje kandidate za novicijat povjerava odgoju subraće Reda u Svetom samostanu u Asizu. Novicijat smo službeno započeli 9. rujna 2017. god. svečanom večernjom molitvom u donjoj crkvi bazilike sv. Franje. Bilo nas je 19 kandidata iz raznih zemalja svijeta, tako da je novicijat internacionalnog karaktera. Nakon svečane večernje molitve kustos Svetog samostana, fra Mauro Gambetti, novake je povjerio magistru fra Francescu Lentiju, koji je blagoslovio habite u koje su nas obukli naši ministri provincijali.

ŠTO JE ZAPRAVO NOVICIJAT?

Novicijat je vrijeme kušnje od godinu dana. Vrijeme koje predstavlja novi početak u životu jednog novaka. On svojevoljno ostavlja svijet i odlučuje se slijediti Krista stopama svetoga Franje. Kroz godinu dana iz bližega se upoznaje redovnički život, usvajaju kršćanske i redovničke kreposti, koje kandidata pripremaju za prvo privremeno zavjetovanje čistoće, poslušnosti i siromaštva.

Ulaskom u novicijat ne postaje se punopravni član franjevačkog Reda, ali se postaje dijelom velike franjevačke obitelji. Ulazak u Red obilježen je oblačenjem franjevačkog habita, što znači da kandidat tim činom postaje novak franjevačkog Reda, odnosno započinje svoj novicijat. Novak kroz godinu kušnje treba težiti upoznati Isusa Krista po primjeru svetoga Franje te rasti u bratstvu kroz malenost i jednostavnost. Živjeti prema franjevačkom Pravilu i tako vidjeti i shvatiti je li taj način života upravo onaj koji želi prihvati kao svoj. To je trajan proces, on se zbiva tijekom cijelog života. To je vrijeme za bolje upoznavanje i življenje svoje vjere, upoznavanje svoga Reda. Braća trebaju međusobno promicati povjerenje, dijalog i uljudnost, kako bi se što bolje njegova duhovni život, a naročito zbog toga da bi se novaci mogli bolje identificirati sa svojim utemeljiteljem i s onim zajedništvom za koje se on zalagao. To je prilika za preispitivanje vlastitih namjera, vlastitog poziva, vlastite duhovnosti. Zatim preispitivanje sposobnosti za zajednički

život, za vlastito predanje, za kontemplaciju i molitvu. Ovo vrijeme je predviđeno za potragu vlastitog identiteta i vlastitog poziva.

U tome nam pomaže program odgoja za novake koji je podijeljen u sedam dijelova. Cilj svakog dijela odgoja iziskuje prije svega osobni angažman svakog pojedinca te da se vježba, napreduje i raste u duhovnom i intelektualnom obliku, da rastemo u vjeri i franjevačkoj karizmi na koju nas Bog poziva.

Pozvani smo odbaciti materijalna dobra i svjetovne osjećaje, kako bismo slobodni duhom mogli što predanje doći do Krista i vršiti volju Božju. U tu svrhu tijekom godine organizirana su predavanja, koja održava magistar, vicemagistar ali i gosti predavači, starija subraća, koji osim svoje stručnosti na području kršćanskog života, franjevačkog identiteta, duhovnosti, mistike i posvećenog života, tumače Pravilo reda, Generalne konstitucije, Statute i zavjete te tako svjedoče svoje iskustvo redovništva i bratskog zajedništva.

U vlastiti program svoga života sveti Franjo stavlja na prvo mjesto Evandelje, tako i novak mora biti otvoren Evandelju, poučljiv, sklon molitvi i kontemplaciji, radin. Da bi se dublje ušlo u duh svetoga Franje tijekom godine u sklopu odgoja organizirana su jednodnevna hodočašća. Posjetili smo razna mjesta koja su obilježila život svetog Franje, od kojih ču navesti samo neka.

Mjesta koja smo posjetili obuzimaju čovjeka mirom i tišinom. To su mjesta čovjekova susreta s otajstvom stvaranja i ljepotom stvorenoga, mjesto tjelesne ugode i duhovnog raspoloženja, mjesto molitve i mira. Tako smo bili prepušteni miru i tišini koja nas je uvodila u drugu dimenziju duhovnosti i približavala duhu svetoga Franje, izgradnji međusobnih po-

vjeranja i bratskih odnosa. Vrijeme ispunjeno meditacijom, bratskim druženjem i upoznavanjem ima važno obilježje u našem redovničkom životu. Božja milost koja u nama izgrađuje nove ljude da svjedočimo našega Gospodina svijetu ali prije svega da budemo osobe koje donose bližnjemu mir i dobro.

Jedno od prvih hodočašća bilo je posjet crkvici svetog Damjana u kojoj je 1205. godine Franjo prvi put bio dotaknut milošu Božjom. Dok je molio, dogodilo se da je s velikoga bizantskog križa, koji se sada nalazi u bazilici sv. Klare, čuo poziv: "Franjo, moja se kuća ruši! Idi i popravi je!" Franjo je zbnjeno odgovorio: "Evo me, Gospodine, učinit ću što tražiš!"

Posjetili smo i svetište Rivortorto, koje se danas nalazi nedaleko od Svetoga samostana, Bazilike svetoga Franje i Bazilike Svetе Marije Andeoske. Rivortorto je mjesto novoga početka i nastavka života braće i Reda. Ondje se nalazila napuštena koliba, u kojoj su braća provodila vrijeme u šutnjii i molitvi. Danas se na tom mjestu nalazi crkva unutar koje se nalaze dvije male obnovljene kamene kućice. Tu su molili, meditirali i počeli živjeti bratskim životom. Franjo i njegova prva braća živjeli su u duhu ponižnosti i siromaštva i tako težili postati bogati u Kristu.

Sveti se Franjo sa svojom braćom iz Rivotorta preselio i smjestio pri Svetoj Mariji u Porcijunkuli. Tako smo i mi novaci u pratinji našeg odgojitelja krenuli stopama svetoga Franje i posjetili Baziliku svete Marije Andeoske. Porciunkula, crkva blažene Djevice Majke Božje koja je davno sagrađena, onda je bila napuštena i nitko se za nju nije brinuo. Franjo je posebno volio Porcijunkulu, koja je za njega bila pravi Božji dar, osjećao je to mjesto kao mjesto posebnih milosti, kao da ga neprestance po-

sjećaju nebeski anđeli. Zato je silno želio da svi ljudi budu dionici posebnih milosti i s tom je namjerom molio papu za privilegij oprosta, tzv. Porcijunkulski oprost. To se dogodilo 1216. godine. Povijest porcijunkulskog oprosta nalazi se u crkvi Marije Andeoske iza oltara, gdje stoji veliki poliptih Navještaj i povijest porcijunkulskoga oprosta.

Nekoliko metara od Porcijunkule nalazi se kapela tranzitusa - prijelaza, gdje je Franjo završio svoj zemaljski život.

Hodočastili smo u gradić Spoleto, u katedralu Uznesenja Blažene Djevice Marije, u kojoj se čuva pismo svetoga Franje bratu Leonu. Ova kratka nota imala je zadaću pokazati nam zanimljiv presjek franjevačkog načina života čija svrha nije ostvarenje velikih djela nego sljediti korak i siromaštvo Isusa i traženje dobra za vlastitu dušu. Stoga nas je pismo bratu Leonu ponukalo da razmišljamo o primjeru bratskog života koji nam je ostavio sveti Franjo koji se odnosio prema bratu Leonu majčinskom brigom.

Također smo hodočastili u Fonte Colombo, mjesto gdje je sveti Franjo napisao Pravilo 1223. god. Mjesto je dobilo ime po studencu koji se nalazi duboko u šumi i koji je Franjo nazvao Fons Columbarum, što znači Studenac golubova, odakle ime Fonte Colombo. Franjo je ovamo došao 1223. s braćom Leonom i Boničijem, s molbom Gospodinu da mu razjasni Božju volju za Pravilo Reda. Četrdeset dana je postio i sabrano molio te ga napisao po Božjem nadahnuću. Pravilo je 29. studenog 1223. potvrdio papa Honorije III.

Ovdje sam naveo neka mjesta koja smo posjetili i samo su dio primljene duhovne milosti koje se mogu staviti na papir, a Bogu za njih neprestano zahvaljivati. ■

PIŠE: MATEO VUJČIĆ

DUHOVNI POZIV

SLIJEDI ME

Uživotu se susrećemo s raznim pozivima, raznim putovima, sa željama i ciljevima. Neki su pozvani duhovno, neki obiteljski, neki čak i na samački život; neki da budu učitelji, neki da budu učenici. Razlog tome jest što smo i sami pozvani u život; urezani u dlan Svevišnjega.

Zovem se Mateo Vujčić, rođen sam 22. rujna 1998. godine u Puli. Najstariji sam sin obitelji. Moji roditelji uvijek su se trudili pružiti mi najbolje djetinjstvo. Dio djetinstva proveo sam u inozemstvu, u Nizozemskoj i Francuskoj, gdje sam pohađao školu na francuskom jeziku. U Parizu, nedjeljom, odlazili smo u hrvatsku crkvu sv. Ćirila i Metoda, gdje su se Hrvati okupljali i družili nakon mise. Povratkom u Hrvatsku nastavio sam školovanje u osnovnoj i srednjoj školi. Završio sam opću gimnaziju te na-

kon dugoga razmatranja odlučio sam prihvati poziv koji sam u nutrini osjetio.

Početke duhovnosti dugujem svojoj majci, dok sam bio malen često mi je čitala o Isusu, Mojsiju i čudesima koja je Gospodin učinio. Posebno mi je drag bio Mojsije, onaj koji sluša Gospodina i prolazi kroz Crveno more po suhu s narodom, u Obećanu zemlju, često sam maštalo kako je ta zemlja moja ulica, moja Pula, moja Hrvatska. Kao mali promatrajući ministralne pitao sam: „Majko, jesu li oni anđeli? Ne vidim im krila, možemo li samo u raju vidjeti njihova krila?“ To pitanje i zagrljaj moje majke najljepša mi je uspomena iz Francuske.

Moja župa je franjevačka župa sv. Ivana Krstitelja. Tamo sam osjetio duhovni poziv ubrzo nakon prve Sv. pričesti. U malenoj crkvici, koja se gradila kamen po kamen, postojala je skupina mladih i velik broj ministranata, kojima

sam se i ja pridružio. Posebno se spominjem dugih i neumornih razgovora, duhovnog vodstva i prijateljstva sa svima koji su služili u toj župi.

Poziv sam osjetio jedne nedjelje, za vrijeme homilije našega župnika, poput plamena u dubini srca, prožetom radosti, neobična želja po-

stajala je sve snažnija. Svoju radost i želju podijelio sam s duhovnikom i o njoj sam neprestano razmišljao. Posebno mi je bio drag vjeronauk u školi, svi razgovori s vjeroučiteljicom uvijek su me dodatno poticali da još hrabrije i snažnije promatram poziv. Moja želja za Bogu posvećenim životom ponovno se razbuktala u srednjoj školi za vrijeme euharistijskog slavlja za Božić kada sam pomagao u liturgiji kao kadioničar.

Razgovori s duhovnicima i s đakonom puno su mi pomogli kod odabira Reda. Posebno bih istaknuo dane Otvorenih vrata klerikata u samostanu Sv. Duha u Zagrebu, te poticajne riječi provincijala: „Čemu ulazak u samostane, u bratstva? Nije li očito, da postanemo sveti!“. S tim mislima u srcu ušao sam u godinu postulature.

Ljubiti Gospodina svime što jesmo; služiti i ljubiti brata kao sebe sama jest ljubljenje Gospodina preko brata. Čineći to vršimo zapovjedi ljubavi. Ljubiti bezobzirno, bilo gubavca ili sveca, a ne tražiti biti ljubljen jest ljubav koju, smatram da Franjo potiče, i koju želim prihvati i živjeti. Šireći Radosnu vijest djelom, a ako je nužno i riječju, počevši od sebe, svoga doma te mjesta gdje me Gospodin bude trebao. ■

PIŠE: ERIK MATEJAK

QUID EST VERITAS?

PRIVREMENI ZAVJETI

Učovjekovom životu postoji neograničen broj pitanja. Od samoga početka ljudi su težili sazнати svoja najosnovnija, egzistencijalna pitanja. Ulagali su u sve sfere života i tragali za svojim odgovorima. Tako su postavljali pitanja i o Bogu. Tko je Bog i odakle dolazi? Je li sličan nama? Možemo li ga vidjeti, osjetiti, čuti? Svoja pitanja i svoje odgovore postavljao je i dobivač naš subrat Franjo Čolakovac u prošloj godini, na samom vrelu franjevaštva u Asizu. Tijekom svoje godine kušnje, prije nego što će stupiti u Red i polagati svoje prve privremene zavjete, Franjo se pitao isto ono što i serafski otac: „Quid est veritas?“ Ulazeći duboko u srž toga pitanja, počinjemo gledati sebe kakvim jesmo i kakvim sve možemo biti. Mi spoznajemo granice ljudskog tijela i ljepotu Božjeg stvorenja; mi ljubimo svojeg gubavca i veselimo se svojim slabostima, jer snaga se u slabosti usavršuje. Iskusivši život u zajednici, vidjevši sam primjer svetoga Franje i Božjeg djela po njegovim rukama, prolazila je

i prošla godina novicijata, godina kušnje. Završetkom godine kušnje, 24. kolovoza 2018. godine, šesnaestero mladića, zajedno s našim fra Franjom, položili su svoje prve privremene zavjete u ruke svojih provincijalnih ministara. Samim euharijistijskim slavljem, u papinskoj bazilici svetoga Franje u Asizu, predsjedao je general Reda franjevaca konventualaca fra Marco Tasca. Na svetoj euharistiji bila su prisutna i braća kapitularci izvanrednoga generalnog kapitula, koji je bio u tijeku. Također su bili prisutni i roditelji našega fra Franje, provincijalni ministar fra Josip Blažević, generalni asistent našega Reda fra Miljenko Hontić, magistar bogoslova fra Stjepan Brčina, fra Željko Klarić, gvardijan samostana sv. Antuna u Vinkovcima, iz čije okolice dolazi fra Franjo te član Asiškoga samostana, naš subrat, fra Zlatko Vlahék. Želeći bratsku dobrodošlicu u Red franjevaca konventualaca želimo i svaki Božji blagoslov na putu fra Franje, kao i zagovor našega serafskog oca Franje, čiji primjer i djelo nastojimo slijediti i u djelo provesti. ■

FRANJEVAČKA KARIZMA „POZIV REDOVNIČKOG BRATA“

GOSPODIN MI DADE BRAĆU

Biti redovnik, a ne i svećenik! Je li to moguće? U Hrvatskoj provinciji sv. Jeronima franjevaca konventualaca to je moguće. U samim počecima našega Reda pojavljuju se i braća koja nisu svećenici, već kao redovnička braća ostvaruju svoj poziv unutar Reda. Tako je i jedan general Reda bio redovnički brat, bio je to brat Ilij. U njegovo vrijeme započinje gradnja Svetog samostana u Asizu, gdje se nalazi grob sv. Franje. Danas, poziv redovničkog brata ponovno dobiva na svoje značaju. Mnogi se mladići odlučuju upravo za taj poziv sa željom da u jednostavnosti naslijeduju Krista po primjeru svetoga Franje i tako vrše svoje poslanje polaganjem zavjeta siromaštva, čistoće i poslušnosti. Po zavjetima, braća su u potpunosti izjednačena s braćom koja su svećenici i ni po čemu nisu ništa manje redovnici od braće koja su zaređena za svećenike, osim onoga što proistječe iz svetog reda.

I u današnjem vremenu pred braću se stavljaju novi izazovi, tako da oni danas vrše i odgovornije službe, poput ceremonijara, kateheti, duhovnog asistenta, a najčešće su i prvi kontakt s vjernicima kroz službu sakristana.

Postoje dva načina kako se može postati redovnički brat. Prvi je način da mladići poslike

završetka osnovne škole dođu u naše sjemenište na Svetom Duhu i tu kroz četiri godine upoznaju zajednicu.

Drugi je način, koji se u današnje vrijeme više prakticira, da po završetku srednje škole, neki čak i fakulteta ili radnog odnosa, dolaze u našu Provinciju i provode minimalno dvije godine postulature, koja se provodi u samostanu sv. Frane u Cresu. Po završetku postulature odlazi se u novicijat u Asiz. Na kraju novicijata polažu se prvi ili jednostavni zavjeti te slijedi nastavak formacije, gdje se redovnička braća pripremaju za službe koje će obnašati po završetku formacije. Ovaj dio redovničkog života traje najmanje tri godine. Polaganjem svećanih zavjeta redovnički brat dobiva dekret i stavlja se u službu koja mu biva povjerena od provincijala u Provinciji.

U našoj Provinciji trenutno su živa tri redovnička brata sa svećanim zavjetima, fra Josip Priselac, fra Đuro Crlenjak i fra Vilček Novački. Imamo i jednog bogoslova koji je u formaciji, fra Mateja Milića, koji ima položene jednostavne zavjete. Fra Josip Priselac vrši službu sakristana i brine se o samostanskom vrtu u Zagrebu.

Fra Đuro je kućni majstor te se brine za potrebe stare i bolesne braće.

Fra Vilček zadužen je za Caritas, pomaže fra Josipu u sakristiji i asistent je mjesnog bratstva OFS-a na Svetom Duhu.

Fra Matej još uvijek studira na sustavnom studiju duhovnosti te pomaže u obnašanju dužnosti gore navedenoj braći.

Ako ste se negdje prepoznali u ovom tekstu, naša Provincija organizira tzv. Dane otvorenih vrata klerikata te ste svi vi, mladići, pozvani da dođete i vidite radosti i upoznate poteškoće redovničkog života. ■

Oni odmah ostaviše mreže
i podoše za Njim...
[MK 1, 18]

@kjepe.jesta.postoje

PIŠE: FRA MILAN GELO

KREPOST RAZBORITOSTI

BITI KREPOSTAN ČOVJEK

Ulazeći u sadržaj pojedinih krepsti (ili vrlina), dolazimo do važnih spoznaja za naš vjernički život. Koliko su krepsti važne za naš duhovni život, dovoljno nam govori katekizamsko tumačenje same krepsti: „Krepost je postojano i čvrsto raspoloženje činiti dobro. Ona daje osobi ne samo da dobre čine izvrši, nego da od sebe dadne najbolje“ (KKC 1803). Sasvim je jasno da kreposna osoba teži prema dobru i u konkretnim se činima očituje njegov životni stav. Zapravo, „svrha je kreposna života postati slični Bogu“ (sv. Grigor Nisenski). Osim teologalnih krepsti (vjera, nada i ljubav) kršćaninova egzistencija je itekako oblikovana utjecajem ili nedostatkom

stožernih krepsti. U svakom slučaju, krepsti su „čvrsti stavovi, stalna raspoloženja, trajne savršenosti razuma i volje koje ravnaju našim činima, zapovijedaju našim strastima i upravljaju našim vladanjem po razumu i vjeri. One daju lakoću, gospodstvo nad sobom i radost za moralno dobar život. Krepostan je čovjek onaj koji slobodno čini dobro.“ (KKC 1804) Prema tome, njih se može steći onda kada se nastoji živjeti doista kreposno – krepsti su plodovi takvih čina.

1. STOŽERNE KREPOSTI

Uz teološke krepsti, za koje znamo da su Božji dar čovjeku, postoje i krepsti do kojih

čovjek sam ustrajnom vježbom i ozbiljnom disciplinom može doći. Uz vjeru, nadu i ljubav, postoje tzv. naravne krepstosti (sv. Toma Akvinac), koje su 'dostupne' svakome čovjeku. Ljudske krepstosti, koje može posjedovati svaki čovjek, mogu se zvati i stožernima, zato što su one oslonac svakoga pravoga, moralnoga ili etičnoga ponašanja. Nazivaju se stožerne zato što igraju ključnu ulogu u moralnome djelovanju. One, prema tome, imaju ulogu stožera. Zato se i zovu "stožerne" (kardinalne); sve ostale se svrstavaju oko njih. To su: razboritost, pravednost, jakost i umjerenost. "Ako li tko ljubi pravednost, krepstoti su plodovi njezinih napora: jer ona poučava umjerenosti i razboritosti, pravednosti i hrabrosti" (*Mudr* 8,7). U mnogim poglavljima Svetog pisma te se krepstoti hvale pod drugim imenima (KKC 1805). Budući da već Platon o njima govori u svojoj *Državi*, a Aristotel u *Nikomahovoj etici*, jasno je da govor o ovim krepstima ne može i ne smije biti isključivo intoniran kršćanskim shvaćanjima, premda će ona kršćaninu pomoći u cijelovitijem razumijevanju etičnosti nekoga djelovanja uopće, ne samo u strogome promišljanju o krepstima kao (nad)naravnim potencijalima svakoga čovjeka kao slobodna, autonomna i sposobna subjekta. Prema tome, stožerne krepstoti može prakticirati svaki čovjek – one pripadaju općeljudskom nasljeđu – nisu nužno vezane uz Boga i nisu dostupne samo vjernicima, iako svaki kršćanin, ukoliko iz svoje vjere crpi snagu za kreposno djelovanje i etično ponašanje, naravne krepstoti može dodatno upotpuniti nadnaravnim motivima, ljudskom razumijevanju pridodati svjetlo Božje riječi i proširiti spoznajne obzore moralnih zahtjeva snagom Kristova evandeoskog nauka.

2. KREPOST RAZBORITOSTI

Kako ne bismo svoju pozornost ugrozili razmišljanjem o stožernim krepstima uopće, trebamo se početi baviti našom temom – krepošću razboritosti. Naše zanimanje nije potaknuto samo činjenicom da se danas rijetko o razboru i razboritosti govorи u javnom prostoru, nego, budući da smo poučeni vlastitim iskustvom, i potrebom da sami više saznamo o nečemu što bitno utječe na naš život. Čini se da upravo

mnoge životne situacije itekako ovise o našem (ne)razboritom ponašanju, koje bitno određuju naš život nakon određenoga djelovanja. Kršćanin nije pozvan razmišljati o razboritosti kao ljudskoj vrlini do koje neki dolaze lakšim ili težim putem, nego, jer je u Bogu izvor svake mudrosti i spoznanja, zahtjev razboritoga djelovanja prepoznaje u osebujnosti vlastite vjere, koja ne može biti shvaćena kao isključivo etički sustav ili profinjena filozofija života, nego poziv na život u punini; punina svakako podrazumijeva i razborito djelovanje. S pravom se pitamo: Što je razboritost u kršćanskom smislu? Koje je njeno značenje u stvarnome životu? Za koga možemo reći da je istinski razborit ili, ono što češće čujemo, mudar? I pitanje koje nas najviše zanima, može li se razboritost postići ili je dana samo nekim? Tražeći odgovore na postavljena pitanja, svoje promišljanje možemo započeti jednom katekizamskom definicijom: „Razboritost je krepst postupiće praktični razum da u svim prilikama razlikuje naše istinsko dobro i da izabere prikladna sredstva da ga izvrši“ (KKC 1806).

Stožernu vrlinu koja upućuje razumu, da u svim prilikama odlučuje dobro, tražeći način kako ostvariti određene ciljeve, koji, jer su postavljeni u savjeti razborita čovjeka, nužno moraju biti dobri, hrvatski nazivamo razboritost, iako se katkada miješa s riječi mudrost. Ipak, u hrvatskoj katoličkoj terminologiji mudrost se više odnosi na dar Duha Svetoga, a razboritost obuhvaća stožernu krepst. Riječ razboritost u svome korijenu ima drugu riječ razbor, koja znači razum. Prema tome, u najosnovnijem smislu, razborit čovjek bi trebao postupati razumno, tj. njegova razboritost proizlazi iz njegovih razumsko ostvarenih ciljeva do kojih se došlo ispravnim sredstvima. Riječ razbor ima prefiks raz kojim se zapravo aludira na određenu mogućnost izbora (kao druge riječi: razlučiti, razabrati, razlikovati, rastvoriti, razoriti, rastrojiti, razdužiti, raskrojiti, raskomadati, raskoliti i sl.), tj. istinski korijen riječi razboritost otkriva i pravo značenje same krepstti; njome se čovjeku omogućuje da doneše prave odluke utemeljene na dobrim spoznajama. Gledano čisto etimološki i zadržavajući se samo na hrvatskoj riječi za ispravno djelovanje, razborit čovjek postupa ispravno zato što us-

pijeva razlučiti zlo od dobra i naći prikladna sredstva u ostvarenju zacrtanog cilja, koja su po sebi (*in se*) dobra, jer nerazborita sredstva i nedovoljno razborit cilj niječu postojanje bilo kakve razboritosti.

3. RAZBORITOST U BIBLIJI

O razboritosti se često govori u Bibliji. Zanimljivo je da biblijski čovjek u svojem povijesnom hodu s Bogom ne pravi razliku između kreposti razboritosti i mudrosti kao dara Duha Svetoga. Stoga često stavlja i jedno i drugo zajedno - gdje se spominje razboritost, ne izostavlja se mudrost, a mudrost često znači razboritost i obrnuto. Ono što je ključno za svetopisamske tekstove jest to da čovjek ne može sâm svojim snagama živjeti kreposno ili rečeno biblijskim rječnikom - po Božjim zapovijedima. Biblijskome čovjeku itekako pomaže njegovo iskustvo, ali mu još više pomaže uzor koji nalazi u Boga i Božja pomoć u konkretnim situacijama.

Starozavjetni dio Svetoga pisma obiluje mnogim poticajima na razborito i mudro djelovanje. Donose se mnoge konkretne situacije u kojima se očituje važnost kreposnoga djelovanja. Zahvaljujući tomu, često nailazimo na mnoge izrekle kojima se hvale mudri ljudi, izdvajaju događaji u kojima je pobijedila razboritost i iznose situacije koje očituju važnost razborita ili mudra djelovanja. Stoga nalazimo rečenice poput ove: „Steci mudrost, steci razbor“ (Izr 4,5). Osim starozavjetnoga shvaćanja razboritosti, i Isus na više mjesta govori o mudrosti i razboritom djelovanju. Dovoljno je uzeti Isusovu prispopodbu o mudrim i ludim djevcicama da se vidi kako je razboritost itekako cijenjena u cjelokupnom Isusovom navještaju. Biblija je knjiga pisana za svakoga čovjeka u kojoj se nalaze mnoge situacije, koje čovjeku mogu biti poučne i poticajne. Ono što je presudno važno u životu vjernika koji svoju vjeru hrani Božjom riječju upravo je božanski izvor prave mudrosti - Bog je najmudriji, on u nama budi želju za kreposnim životom, a samim time i razboritošću. Razboritost u Bibliji nije plod samo mojih, čisto ljudskih razumnih nastojanja, nego i Božje milosti. Upravo zato se ne pravi razlika između razboritost kao vrline

i mudrosti kao dara. I jedno i drugo je isprepleteno i Božjim i ljudskim, i naravnim i nadnaravnim. Osim toga, mudrost ili razboritost u Bibliji je „ispravan životni stav koji se temelji na strahu Gospodnjemu“. Istinska razboritost ne može biti samo plod dobro doneesenih zaključaka koji dobro, pravedno i razborito usmjeruju moje djelovanje, nego i Božjom pomoću čovjek kao ograničeno stvorene unaprijed uviđa, predviđa i otkriva moguće posljedice svoga djelovanja. Prema tome, „razboritost pokazuje vjerniku ispravan smjer koji vodi prema Bogu“ (R. Cessario). Dakle, „kršćanska razboritost, uz pomoć dara savjeta, nadomješta ograničenosti praktičnoga razuma kroz djelovanje Duha Svetoga“ (R. Cessario). Prema tome, kršćanska razboritost se oslanja na nešto što je iznad nje – nešto uzvišenije – na samoga Boga, u kome se nalazi ispunjenje i punina svakoga-ke mudrosti; on je Mudrost sâma.

4. KRŠĆANSKA RAZBORITOST

Kršćanski razborit čovjek treba sve naučiti što se tiče praktične ljudske mudrosti kako bi, pod djelovanjem Božje milosti, mogao biti što mudriji i razboritiji. Nadalje, prema kršćanskome shvaćanju, razboritost nije čisto intelektualna krepost, nego se radi o biranju dobra kao svekolikoga životnoga stava ili dobra naprsto. Budući da razboritost itekako utječe na društvo u cijelosti, ona nikada ne može biti krepošću jedne osobe – jedan razborit čovjek otvara prostor, svakako svojim primjerom i djelima, da se individualna krepost popularizira, postane očitijom i zablista na uvijek originalan način. Krepostan čovjek, pritom misleći na kršćanski način, svojim moralnim djelovanjem itekako utječe na cijelu društvenu zajednicu kojoj pripada, jednakako kao što čovjek koji živi u porocima djeluje destruktivno na svoju obitelj, društvo, svakako i na samoga sebe. Razboritost, prema tome, ne odgovara samo nekom pojedincu, nego postoji i politička, ekomska, društvena, trgovinska, međunarodna razboritost. Uzimajući u obzir da je netko u pravome smislu riječi razborit, pritom mislimo da je svaki stav i svaki čin učinjen na razuman način, onda takav čovjek, prema katoličkom nauku, „ne može voljno učiniti neku

nerazboritost, za razliku od glazbenika koji može ‘znati’ kako odsvirati neku pogrešnu notu“ (R. Cessario). Netko je razborit ako uvi-jek, na najsavršeniji mogući način, koliko je čovjeku uopće moguće kao ograničenom bi-ću, postupa razumno, u skladu sa svojom sa-vješću i svojim moralnim principima. Ovdje vidimo da se kršćansko shvaćanje kreposti raz-likuje npr. od Sokratova, koji uči da je dovoljno znati što je dobro, da bi čovjek dobro i činio. Kršćanska teologija uči da čovjek ne treba samo znati što treba činiti, nego da, budu-ći da zna, upravo tako mora i živjeti – samo se tako raste u krepostima.

5. RAZBORITOST – KORMILAR SVIH KREPOSTI

Nju nazivaju “*auriga virtutum*” - kormilarem kreposti: jer ravna drugim krepostima pokazujući im pravilo i mjeru. Razboritost neposredno upravlja sudom savjesti. Razborit čovjek odlučuje svoje vladanje i uređuje život slijedeći taj sud. Zahvaljujući toj kreposti mi pri-mjenjujemo moralna načela na pojedinačne slučajeve bez pogreške i svladavamo dvojbe o dobru što ga treba izvršiti i o zlu što ga treba izbjеći (KKC 1806). Iz dosad rečenoga lako je zaključiti da je ova prva stožerna krepost svojevrsna voditeljica ostalih triju kreposti, ali također i predvodnica/barjaktarica povorke brojnih manjih kreposti ili osobnih darova. Bez nje nema ispravnog shvaćanja i razlučivanja dobra od zla, bez nje je nemoguće prepozнатi hijerarhiju ostalih dobara, koja su prepуštena posebnom odabiru i djelovanju.

Razboritost kormilari cijelim brodom kre-posti zato što je njome omogućena prava spo-znaja, moralan pristup i dohvatljivo rješenje. S pravom je rečeno da je razboritost “ispravna norma djelovanja”, piše sveti Toma slijedeći Aristotela. Nema ništa zajedničkog s plašljivošću ili strahom, ni s dvoličnošću ili pretvaranjem“ (KKC 1806). Razboritošću se omogućuje ispravan stav u djelovanju, čime se otvara prostor svekolikom moralnom pristupu stvarnosti, zato što su za kršćanina bitne i druge kreposti kako bi provodio krepostan život. Kre-postan život ne ovisi samo o jednoj kreposti, iako se življenjem određenih moralnih princi-pa u osobi ‘rađaju’ nove kreposti. Krepost raz-

boritosti „otvara čovjekovu pamet svijetu mo-ralne istine i vrijednosti“ (R. Cessario), do kojih dolazi radom na sebi, razumnim djelovanjem i svakako Božjom milošću. Dakle, kršćanin svoju razboritost ne temelji samo na dobrom či-nima koji su uvjetovani njegovom ispravnom savješću i voljom u vršenju dobra, nego i na neupitnoj Božjoj milosti, koja itekako utječe na razborito djelovanje, kakvo će zasigurno u svakom povjesnom trenutku zauzimati važno mjesto ne samo u okvirima kršćanskoga etičkoga ponašanja, nego i u općeljudskom is-kustvu. ■

KALENDAR DUHOVNIH DOGAĐANJA 2019.

- 8.-10. siječnja - Duhovne vježbe za ministrante (Zagreb)
- 22.-24. ožujka - Dani otvorenih vrata klerikata (Zagreb)
- 17.-19. svibnja - Provincijski susret mladih (Zagreb)
- 24.-25. svibnja - Provincijski susret ministranata (Molve)
- 7. lipnja - Zavjetni hod mladih u čast sv. Antunu
- 15.-22. srpnja - Franjevački ljetni kamp za srednjoškolce (Cres)
- 22.-29. srpnja - Franjevački ljetni kamp za studente (Cres)
- 29. srpnja - 5. kolovoza - Franjevački ljetni kamp za studente - 2. termin (Cres)

BLAGOSLOV SV. FRANJE

NEKA TE BLAGOSLOVI GOSPODIN
I NEKA TE ČUVA!

NEKA TE GOSPODIN LICEM SVOJIM OBASJA,
MILOSTIV NEKA TI BUDE!

NEKA POGLED SVOJ GOSPODIN SVRATI NA TE
I MIR TI PODARI!!

PIŠE: FRA VLADIMIR VIDOVIĆ

FRANJEVAČKE PUČKE MISIJE

FRANJO, POPRAVI MI CRKVU

Usamim temeljima Franjevačkog reda jest propovijedanje i svjedočenje Radosne vijesti svim ljudima, a osobito onima najmanjima i najudaljenijima. Upravo su sveti Franjo Asiški i prva braća obilazila gradove i sela neumorno propovijedajući i šireći Evandelje, potaknuti riječima Gospodina našega Isusa Krista: „Idite po svem svijetu i naviještajte Radosnu vijest spasenja svemu stvorenju“ (Mk 16,15).

Ovaj poziv je bio i poticaj mnogim misionarima i propovjednicima tako da su u многим narodima zaživjele ‘Pučke misije’, koje su uvijek bile jedan doista velik impuls i poticaj u odvažnom življenu vjere kod mnogih vjernika koji su sudjelovali u ovakvim misijama. I u našem hrvatskom narodu su poznate ovakve vrste Pučkih misija, koje su se uglavnom održavale na župama u sklopu pripreme na neke veće blagdane ili jednostavno, kako bi se potaklo vjernike na što intenzivniji vjerski život.

U tom duhu i mi franjevci konvencionalci nudimo u duhu nove evangelizacije Franjevačke pučke misije kao jednu novu ponudu u ponovnom otkrivanju ljepote življena Evandelja, slušanja i prihvatanja Riječi života i slavljenja svetih sakramenata Crkve kao neizrecivi dar Božje ljubavi za sve nas.

Ovaj navještaj Radosne Vijesti živimo u ozračju iskrenog prijateljstva kroz susrete, međusobno slušanje i dijalog sa svim ljudima. Želimo da milina Evandelja dotakne sva srca i sva životna okruženja ljudi: obitelj, posao, škole i druge institucije, naše ulice i trgove.

Naime, u današnjem vremenu postoji više uzroka krize vjere i gubitka osjećaja za sveto. Jedan od tih uzroka je naviknutost na kršćanski ambijent, puki vjerski formalizam, nerazumijevanje obrednosti liturgijskih slavlja, kao i nedovoljna poučenost o vjerskim istinama, i konačno, ravnodušnost prema svemu što nosi vjersko obilježje.

Franjevačke pučke misije su izvanredan duhovni sadržaj navještaja i razmatranja Božje riječi, svečanog slavljenja sakramenata i intenzivnijeg razmišljanja o kršćanskim vrednotama. Molitva, osobni susret s misionarima,

prigodne propovijedi, kateheze i pobožnosti način su na koji Franjevačke pučke misije žele dotaknuti srce svakoga čovjeka. Imaju kao cilj produbiti osobnu vjeru i protumačiti vjerske istine. Osobita zadaća pučkih misija je nova evangelizacija udaljenih kršćana koji, iako su formalno kršćani, ne žive svoju vjeru i ne svjedoče svoju pripadnost Isusu Kristu, te im pomoći doći do autentičnog susreta sa živim Bogom.

Svima nama potrebno je buđenje savjesti, kako bi nam zasvijetlio Krist, te da nas poticajti Duha Svetoga, koji će nam progovoriti preko misionara, ne ostave ravnodušnim nego rasplamsaju naša srca u ljubavi prema Bogu, Crkvi i svim ljudima. ■

MOLITVA ZA USPJEH FRANJEVAČKIH PUČKIH MISIJA

Svemogući milosrdni Bože,
od tebe nam dolazi svako dobro.
U Franjevačkim pučkim misijama
daješ nam mogućnost da te
na osobit način susretнемo, prihvativimo
i s tobom podemo radosni u život.
Molimo te za sve misionare koji će doći,
da nam po djelovanju Duha Svetoga,
otvore srca i rasplamsaju duše, kako bi se
u svima nama dogodilo buđenje savjesti,
te da nam svima, zasvijetli Krist, nada naša.
Amen.

PIŠE: FRA ANTUN RADOVANIĆ

PRIPREMA ZA SVEČANE ZAVJETE, 2018.

VRIJEME UČVRŠĆIVANJA ODLUKE DA SE TRAJNO POSVETE

U organizaciji Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja održane su ovogodišnje zajedničke pripreme za svečane zavjete bogoslova iz sedam franjevačkih provincija iz Hrvatske i Bosne i Hercegovine. Na pripremama je sudjelovalo ukupno 21 bogoslov. Voditelj priprema bio je fra Ivica Jurić, magistar bogoslova Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja.

Duhovne pripreme za svečane zavjete započele su u nedjelju 29. srpnja molitvom Večernje i himnom Duhu Svetom. Program priprema, kako i Statuti predviđaju, trajao je četiri tjedna. Za vrijeme priprema bogoslovi su uglavnom boravili u samostanu O. fra Ante Antića u Splitu, odakle su u poslijepodnevnom

dijelu programa obilazili franjevačke i druge samostane te upoznavali bogatu povijest, materijalnu i duhovnu baštinu kako Franjevačke provincije Presvetog Otkupitelja, tako i gotovo cijele srednje Dalmacije. U jutarnjem dijelu programa redovito su održavana predavanja na temu triju redovničkih zavjeta, aktualnosti življena franjevačke karizme danas.

Na početku drugog tjedna priprema bogoslove su posjetili provincijali franjevačkih provincija. Provincijali su održali prigodne nagonvore uputivši riječi poticaja i ohrabrenja kandidatima za ustrajnost na redovničkom putu služenja Bogu i bratu čovjeku.

Duhovne vježbe, kao središnja točka duhovnih priprema za doživotne zavjete, održane su u samostanu-duhovnom centru „Karmel sv.

Ilije“ na Buškom jezeru od 15. do 19. kolovoza. Voditelj duhovnih vježbi bio je fra Domagoj Ru-nje, profesor Svetog pisma na KBF-u u Splitu, ujedno i gvardijan samostana O. fra Ante Antića u Splitu na Trsteniku. Fra Domagoj je kroz četiri dana rasvjetljavao zavjete siromaštva, poslušnosti i čistoće, tumačeći ih u svjetlu izabralih evanđeoskih tekstova.

U subotu, 25. kolovoza misom zahvalnicom s otpjevanim „Te Deum“ završene su jednomjesečne pripreme, nakon čega su se kandidati zahvalni Bogu na primljenim milostima i na bratskom zajedništvu vratili svojim provincijama, iščekujući dan polaganja svojih doživotnih zavjeta. ■

PIŠE: ERIK MATEJAK

„MOLITE DAKLE GOSPODARA ŽETVE DA POŠALJE RADNIKE U ŽETVU SVOJU.“

MOLITVENA POTPORA

Molitva, čovjekov razgovor s Bogom, nešto je čime se služe milijuni kršćana diljem svijeta. Svatko moli svoju molitvu s vjerom u njeno uslišanje. Tako netko moli za zdravlje, netko za svoju obitelj, netko za prijatelja ili prijateljicu, netko za svoj narod i državu, a netko za nova duhovna zvanja. U svakom vremenu postoji potreba za

duhovnim zvanjima, postoji potreba za radnicima u žetvi, jer svijet bez radnika, svijet bez duhovnih zvanja bio bi kao lice čovjeka koje se ne zna ili ne može nasmiješiti. Svijet bi dobio opor miris jer više nitko ne bi skupljao žetvu te bi ona propadala i gnjilila. Zato je važno moliti gospodara žetve za radnike koji će žeti na vrijeme te neće dopustiti njezino propadanje. I danas postoji ljudi koji znaju čitati zna-

kove svoga vremena, koji uz svoje svakidašnje molitve mole i za nova duhovna zvanja. Još je ljepše kada se takvi ljudi, žene, okupe u jednu zajednicu koja nosi simboličan naziv „Monike“. Ime Monike uzele su po uzoru na majku svetog Augustina, koja je žarko i iskreno molila za obraćenje svoga sina, ona nikad nije prestajala i nikad nije posustajala u svojim molitvama, uvijek uvjerena da će je Bog uslišiti. I zasista, Bog nije prečuo njezine molitve nego ih je uslišio riječima: „Tolle et lege!“ Jedna takva zajednica djeluje i na zagrebačkom Svetom Duhu. Njihova nakana jest uzeti jednog mladića koji se nalazi u sjemeništu, postulaturi ili bogosloviji na Svetom Duhu te kroz jedan određen period moliti za njega. Okupljaju se svakoga ponedjeljka, kada i predmole krunicu u župnoj crkvi. Tako se one brinu za klicu koja raste u mladićima unutar samostana, vjerno je zalijevaju i ne dopuštaju da ikada ostane bez vode. Njihov primjer pokazuje kako je moliti za sebe korisno, a moliti za drugoga još korisnije. Takvim načinom mi pokazujemo brigu jedni za druge, ne ostavljamo nikoga samog i napuštenog i nitko nije kao lađa kojom se poigravaju vjetrovi krivih i lažnih nauka. Žrtvujući svoje vrijeme na korist drugoga, zasigurno primamo milost u svojim životima. I zato šest riječi koje nalazimo u Bibliji mogu biti toliko korisne za nova duhovna zvanja, a to su: „Bože, pošalji radnike u žetu svoju!“ ■

PIŠE: FRA ZVONIMIR PERVAN

PROBUDITE SVIJET!

ULIČNA EVANGELIZACIJA

Franjevačka budilica zvuči kao neka inovacija koju su osmislili franjevci. Doista, i jest tako! Uskoro će pet godina od kad je osmišljena. Kako vrijeme protjeće, izaziva sve veći interes javnosti. Brojni je žele na svojim trgovima i ulicama. Njezina kvaliteta ovisi o vjeri u Boga, koji je po riječima svoga predstavnika na zemlji, pape Franje, potaknuo mlade franjevce konventualce iz međunarodnoga kolegija „Seraphicum“ iz Rima da osmisle budilicu. Njezina pokretačka snaga je Duh Sveti, koji neprestano potiče fratre da ulažu svoje vrijeme, znanje i sposobnosti i tako unaprjeđuju rad budilice, koja postaje popularna ne samo u Italiji nego i šire. Ona nije klasični proizvod koji bi trebao zadovoljavati potrebe potrošača! Njezina je svrha probuditi ljude iz beznađa i tjeskobe, ravnodušnosti, nevjere i drugih poživot vječni opasnih poštasti, te ih približiti Bogu.

To i nije proizvod, nego zajednica koja okuplja mlade franjevce u Rimu, koji u želji da odgovore na Papin poziv i potrebe Crkve, naviještaju Krista na ulicama talijanskih gradova, najčešće Rima, te u dječjim i staračkim domovima i bolnicama. Riječi pape Franje, „Probudite svijet, osvjetljujući ga svojim proročkim svjedočanstvom“, upućene redovničkim poglavarima 29. studenoga 2013., potaknule su nekoliko mladih fratra u formaciji da odgovore na taj poziv. Nije im dugo trebalo. Samo nekoliko dana! Uz dopuštenje svojih poglavara i odgojitelja mlađi su bogoslovi izašli na ulice Rima pjevati božićne pjesme. Ideja se polako razvijala u njihovim srcima, pa su o Uskrsu iduće 2014. godine ponovno izašli na ulice, ne samo pjevati nego i navijestiti evanđelje i moliti s ljudima i za ljudi koji su se okupili na Venecijanskom trgu u Rimu. Budući da je ideja naišla na dobar odjek kod ljudi koje su susreli, predložili su da ta ak-

tivnost postane dio pastoralnog programa za 2014./15. godinu. Prijedlog je prihvaćen, a interes za zajednicu među fratrima je porastao, pa je od početnih šest zajednica brojila tridesetak članova iz petnaestak zemalja. Zanimljivo je kako je od samih početaka u zajednicu bio uključen fra Stjepan Brčina, tada student u Rimu, te kako i danas u zajednici aktivno sudjeluje potpisnik ovih redaka.

Franjevačka budilica i danas djeluje i okuplja mlade fratre iz franjevačkog kolegija „Seraphicum“, koji studiraju na raznim papinskim fakultetima i sveučilištima. Neki od njih s nama su podijelili svoja iskustva i očekivanja za novu apostolsku sezonu.

Fra Marian, trenutno koordinator zajednice, koji dolazi iz Rumunjske, istaknuo je kako fratri aktivni u Franjevačkoj budilici svaki mjesec dana izlaze na ulice Rima i drugih gradova gdje ih pozovu. Posjećivali su Padovu, Napulj, Susu kod Torina, Gravini i Martinu Francu na jugoistoku Italije... Osim toga, fra Marian je dodao kako daju doprinos u pastoralu bolnica i domova te kako s ljudima koje susreću zadržavaju kontakt i putem društvenih mreža.

„Možete nas pratiti svake subote u rubrici Feedbook (tal. fede = vjera) na Facebooku i YouTube-u, kada kratkim video-isječkom netko od fratra predstavlja razmatranje povezano s nedjeljnjim evanđeljem.“

Budući da smo dotaknuli aktualnost novih medija, upitali smo fra Andresa iz Venezuele, zaduženoga za snimanje video-isječaka i njegovu obradu, da nam kaže nešto o aktivnosti na društvenim mrežama i reakcijama i komentarima ljudi koji ih tim putem prate. „Ta aktivnost se razvila od objavljivanja slika s evanđeoskim citatima na različitim jezicima do video-isječaka, u kojima se donosi kratko razmatranje uz nedjeljna čitanja. Uvjereni smo kako riječ Božja čini dobro ljudima, preobražava ih.“ Mladi Venecuelanac dodaje kako internet uvelike može pomoći doprijeti do mnogo ljudi koji žđaju za Bogom. „Najbolje se to očituje u porukama i komentarima koje nam ljudi pišu putem društvenih mreža. Radi se o porukama podrške, traženja pomoći molitvom za njih ili njihovu obitelj i bližnje u potrebi, traženja savjeta i pomoći u razlučivanju poziva itd. Moleći za njih, savjetujući ih i pomažući im u duhovnim potrebama, ispunjavamo svoj prvotni poziv da ih približimo Bogu.“

Više nego bilo koji drugi posao, evangeličacija zahtijeva ozbiljnu pripremu. Da bi mogao evangelizirati, moraš i sam dopustiti da budeš evangeliziran. I to ne jednom, nego ne prestano nastupati s takvim stavom. Zasigurno, to je jedan poziv i izazov za svakoga fratra u zajednici. Fra Joseph iz zapadnoafričke zemlje Burkine Faso svjedoči kako fratri potaknuti Duhom Svetim izlaze na ulice podijeliti ljudima koje će susresti radost susreta s Gospodinom, ali to uvijek završi tako da i sami prime od toga susreta – dobiju neki dar. „Svaki put kada smo evangelizirali na ulici činilo mi se da odgovaram na svoj poziv, te sam uvijek bio ispunjen osjećajem da sam i sam primio dar od Gospodina – rast u vjeri. Gospodin je uvijek mijenjao našu vodu u vino.“ Kaže kako i drugi

fratri dolaze iznimno obogaćeni s uličnih evangeličacija, zaboravljajući strah koji su možda prije imali, pa čak i kada su naišli na odbacivanje od strane ljudi. „Da, i toga je bilo“, napominjući kako „iskusiti odbacivanje potiče rast u vjeri te lakše prihvatanje neugodnih situacija i rizika koji su neizostavnii“. Osim toga, doda je: „Svjesni da smo i sami grešni i tek instrumenti u Božjim rukama, neprestano se predajemo Božjoj dobroti moleći prije evangelizacije na molitvenim susretima i klanjanjima pred Presvetim u našoj kapelici“. Osobito je istaknuo kako je i „sama evangelizacija trenutak molitve s ljudima, koje susrećemo na ulici, za njih i njihove bližnje“. Fra Joseph je doda kako se uvijek ostavi mogućnost da svi koji žele napišu i ostave fratrima svoje nakane koje

oni onda međusobno podijele i mole zajednički i svaki ponaosob na tu nakanu. No osim molitveno, koja je najvažniji dio, pripremaju se uvježbavajući pjesme, pripremajući razmatranje i sve druge detalje potrebne za jedan takav pothvat. Opisao nam je kako izgleda jedan takav „izlazak“ na ulice. „Obično susret započinju fratri u zboru, animacijom i pjesmama koje traju tijekom cijelog susreta, a između toga netko od fratara izrekne kratko razmatranje, i ako je u blizini crkva, okupljene poziva na molitvu i klanjanje pred Presvetim. Dok neki pjevaju, a neki mole, nekoliko fratra razgovara s ljudima koji se okupljaju te ako je netko u potrebi, uvijek su prisutni svećenici na raspolaganju za svetu ispunjavajuću. Susret završava molicom Očenaša i blagoslovom.“

Nastavljajući se na fra Josepha, Talijan fra Raffaelle kaže kako je „svrha svjedočiti da je Isus uskrsnuo“. „To navijestiti je temeljna naša zadaća, pa stoga tijekom pripreme osobito nastojimo razmotriti kako na najprikladniji način prenijeti tu poruku ljudima koje ćemo susresti, uzimajući u obzir mjesto kamo idemo i ljudi koje ćemo susresti. Ovaj tip evangelizacije nema za cilj određenu dobnu skupinu lju-

di, iako su nerijetko u pitanju mladi – osobito koje smo susretali u školama gdje smo bili pozvani svjedočiti.“ Upravo susreti s mladima, kao onaj u Gravini, najviše su se dojmili fra Raffaella zbog njihove aktivne uključenosti u evangelizaciju. Stečeno iskustvo, ističe, daje mu pravo posvjedočiti kako mlađi žedaju za Bogom, čak i oni koji su protiv Crkve. Smatra kako je često jedini problem nedostatak onih koji su spremni naviještati Gospodina.

Vjerovatno je svatko iskusio osjećaj jutarnjeg buđenja i averzije prema tonovima koje smo postavili kao zvono budilici. Čak i ako su najljepši tonovi, s vremenom postaju ‘naporni’ i ‘dosadni’ jer nas bude iz sna u kojem smo tako uživali. No tonovi i glazba Franjevačke budilice proizvode drugaćiji učinak. Bude dušu iz sna, ali njezini slušatelji raduju se slušajući je. A ako čak i ima onih koji je na prvu ne dožive ili u njima stvori averziju, ipak odjekuje u njihovim srcima i potiče ih na razmišljanje i buđenje. Više o važnosti glazbe u evangelizaciji pitali smo fra Francisa iz Zambije, jednog od glazbenih talenata u zajednici. Smatra kako ovakav tip evangelizacije koju provodi Franjevačka budilica neminovno iziskuje glazbenu

pratnju. Stavljući naglasak na kvalitetnu glazbu, istaknuo je kako „samo dobra glazba, proizašla iz molitve i koja vodi k molitvi, može pomoći u duhovnom rastu i u produbljivanju duhovnog iskustva“, dodajući kako je takva glazba „rizznica iz koje se cipi za rast u vjerni“. Pozivajući se na poslanicu sv. Pavla Kološanima 3,16 „Psalmima, hvalospjevima, pjesmama duhovnim od srca pjevajte hvalu Bogu“ i na riječi sv. Augustina da onaj „tko pjeva, dvostruko moli“, napominje kako glazba obogaćuje liturgiju i evangelizaciju općenito, a osobito ovoga tipa koju provodi Franjevačka budilica.

Biti Isusova produžena ruka i donijeti radost Uskrsloga čovjeku današnjice je poziv

svakom kršćaninu. Na to su osobito pozvani mladi koji svojim mladenačkim snovima, poletom i kreativnošću mogu dati veliki doprinos novoj evangelizaciji. To su prepoznali mladi fratri iz Rima, i vođeni poticajima pape Franje, odlučili su probuditi svijet svjedočeći radosno i hrabro za Krista te nastupajući zajedno. Potrebno je oduprijeti se strahovima koji paraliziraju, staklenim ‘prozorima’ kada izoliraju, i beživotnim užitcima koji mladog čovjeka ostavljaju zatvorenim i neispunjениma. Nismo došli na svijet kako bismo vegetirali, kako bismo život proveli na kauču, nego da bismo ostavili dojam, riječi su pape Franje koje je izrekao na bdijenju s mladima u Krakowu... Bog računa na nas! Probudimo svijet!

PIŠE: FRA JOSIP IVANOVIĆ

ISUS - PRIJATELJ MINISTRANATA

PROMICANJE I BRIGA ZA ZVANJA

„Više vas ne zovem slugama... vas sam nazvao prijateljima“ (Iv 15,15). Dobro nam je poznata ova Isusova rečenica upućena njegovim učenicima okupljenima oko njega u slavlju posljednje večere. Trenutak je to kada Isus ostavlja svoju oporuku: „Ovo činite meni na spomen.“ Što li je drugo taj spomen nego lomljene kruha, slavlje euharistije, sjećanje njegove muke, smrti i uskrsnuća kojih želimo biti diionici. Nemoguće nam je tu stvarnost odijeliti od konkretnoga života u kojem se vide ploovi našega prijateljevanja s Gospodinom.

Iako veli: „Više vas ne zovem slugama“, Isus daje jasan primjer kako poslužujući gospodariti i gospodareći posluživati. Jedno je s drugim usko povezano. K tome, izražava veliku istinu: prijateljstvo koje nastaje jest plod izabranja. Krist je izabrao svoje učenike i učinio ih svojim prijateljima. Nije to bila ni njihova zasluga niti inicijativa, već Božja.

Lijepo je prisjetiti se trenutka Božje „inicijative“, kada je Bog djelovao po našim svećenicima, redovnicima i redovnicama koji su mnogo

ge potaknuli na ministriranje, na pomoć svećeniku kod oltara. Divni su to početci posebnoga prijateljstva, najprije s Bogom, sa svećenicima, ali i s ostalim ministrantima s kojima nas spaja vez Isusova izabranja. Biti ministrant, prema tome, nije samo aktivnije sudjelovanje u liturgijskom činu u odnosu na ostale vjernike, nego je prvenstveno prijateljski odnos s Bogom koji se očituje u vršenju povjerene ministrantske službe. Moguće je biti i prijatelj i poslužitelj samo ako smo ispunjeni istinskom ljubavlju prema Bogu, ukoliko poslanje izvršavamo punim srcem, bez rezerve ili obzira prema nekomu. Iz blizine oltaru rađa se osjećaj za nadnaravno i vječno, za ljepotu i sklad u raznolikosti liturgijskih služba, rađa se osjećaj za život u (ministrantskoj) zajednici. No to nije samo osjećaj, nego stanje koje nas obuzima kada čitavim srcem čeznemo biti jedni s drugima i s Bogom. Potrebno je znati osluškivati Božji glas i njegov zov, a on poziva samo na dobro i plemenito djelovanje „u školi, radu i igri“.

U svojem obraćanju ministrantima 2006. godine papa Benedikt XVI. je rekao: „Kada sudjelujete u bogoslužju vršeći svoju službu na oltaru, vi svima pružate jedno svjedočanstvo. Vaš sabran stav, vaša pobožnost koja izvire iz srca i izražava se kroz geste, u pjesmi, u odgovorima; sve je to apostolat. To je veza prijateljstva koja svoj izvor i vrhunac ima u Euharistiji. Vi stojite vrlo blizu Isusu u Euharistiji i to je najveći znak njegova prijateljstva prema vama.“ Nismo li pozvani to prijateljstvo održavati osobnom pripravom za euharistijska slavlja, redovitim sudjelovanjem na zajedničkim susretima i drugim inicijativama koje se održavaju u sklopu župne zajednice? Nemojmo svojim ponašanjem uništiti dragocjeno prijateljstvo.

Koptska ikona „Ikona prijateljstva“ (VII. st.) predstavlja Učitelja i učenika, Krista i abata Menu (Aleksandrija): „Prijateljstvo se ne sastoji toliko u tome da gledamo jedno u drugo, koliko da gledamo u istom smjeru, prema istom cilju. Isus i prijatelj gledaju jednim okom jedan na drugoga, paze jedan na drugoga, a drugim okom gledaju pred sebe, na put pred njima, na bližnjega koji je u potrebi.“ Nije li to pravi smisao svakoga prijateljstva?

Neka plamen Božjega prijateljstva i izabranja te njegove vjernosti prema nama neoslabljen ostane, s mi svojim životom pokušajmo što bolje ostvarivati svoje prijateljstvo s Bogom i bližnjima.

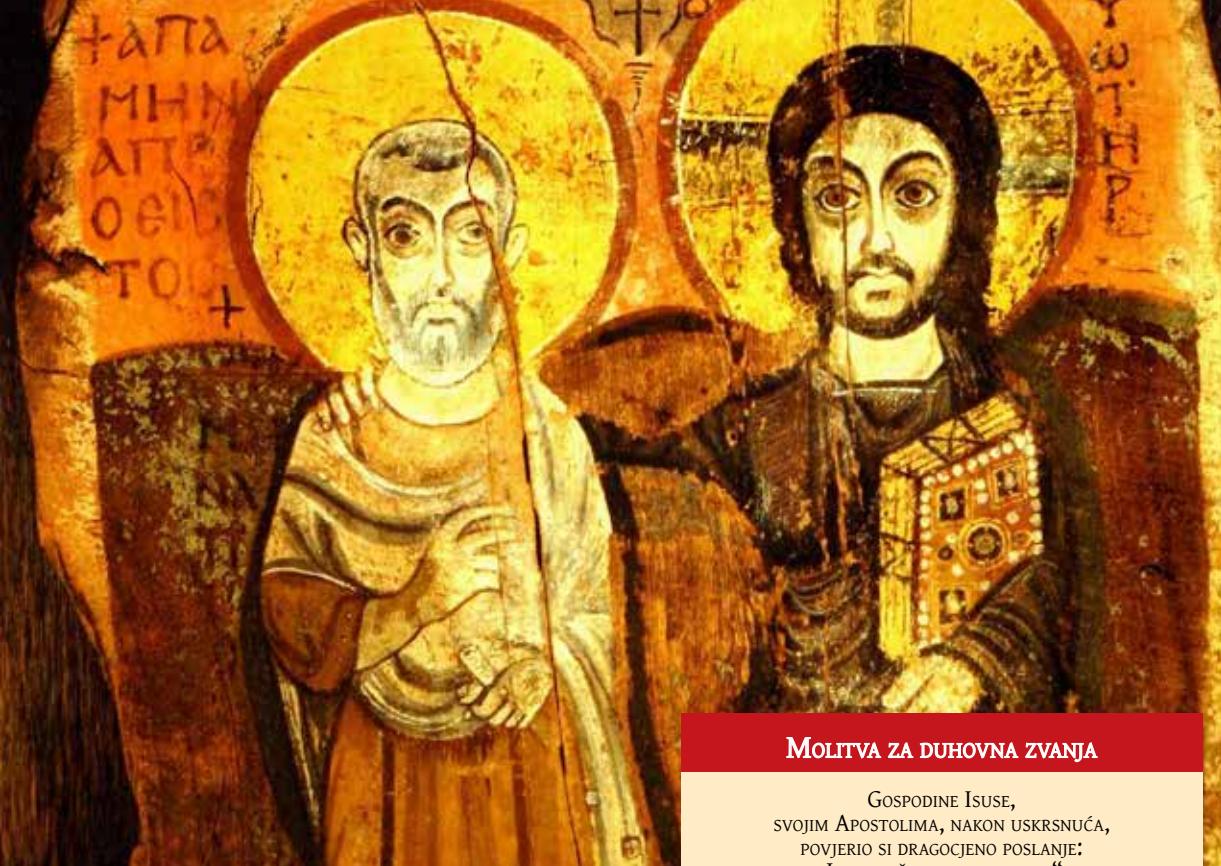
Stranice koje u ovome broju časopisa *Vox minorum* ispisujemo mislima o prijatelju ministrantu, dragi ministranti, posvećene su vama i vašoj službi, ali i formaciji. U sljedećim brojevima ovoga časopisa pokušat ćemo predstaviti zajednice ministranata koje djeluju u župama i samostanskim crkvama franjevaca konventualaca. Želja nam je ovim glasilom upoznati i povezati slične, a opet različite ministrantske skupine. U tome je ljepota prijateljstava koja nastaju na godišnjim susretima ministranata, „siječanjskoj“ duhovnoj obnovi za 7. i 8. razrede te drugim inicijativama. Osim predstavljanja pojedinih zajedница, ove stranice sadržavat će i *formativni dio*, koji će se odnositi na ministrantsku službu, a istaknut ćemo i svetački lik koji će nas pratiti na zajedničkom hodu.

SVETAČKI LIK

- Blaženi Rolando Rivi, 14 godina
- talijanski blaženik, mučenik
- rođen 7. siječnja 1931.
- životna želja: postati svećenik i misionar
- godine 1942. ulazi u Malo sjemenište u Maroli te oblači talar koji postaje njegovim zaštitnim znakom do same smrti
- godine 1942. Nijemci zauzimaju sjemenište se Rolando vraća kući, gdje pod budnim okom župnika don Olinta Marzocchinija, nastavlja svoje školovanje svjedočeći vjeru i ljubav
- ubijen 13. travnja 1945. od partizana „iz mržnje prema vjeri, čija je jedina krivnja bila to što je nosio talar u razdoblju kada se nasilni progon obrudio na svećenike, jer su u ime Božje dizali glas i osuđivali pokolje počinjene neposredno po završetku rata“
- beatificiran 5. listopada 2013. u Modeni
- <http://www.rolandorivi.eu/>

„Mučeništvo Rolanda Rivija pouka je evanđeoskoga življenja. Bijše premlad da bi imao neprijatelje. Drugi su ga smatrali neprijateljem. Za njega svi bijahu braća i sestre. On nije slijedio ideologiju krvi i smrti, već je isповijedao Evandelje života i ljubavi. U jednostavnosti i radosti osluškivao je riječi Isusa Krista, koji je svojim učenicima otkrio stav u sukobu s neprijateljima: *Ljubite svoje neprijatelje, dobro činite svojim mrziteljima, blagoslovljajte one koji vas pro-*

MOLITVA ZA DUHOVNA ZVANJA

klinju, molite za one koji vas zlostavljaju. Onomu tko te udari po jednom obrazu pruži i drugi, i onomu tko ti otima gornju haljinu ne krati ni donje. Ljubite ne-prijatelje svoje (Lk 6,27-29.35).“

Iz Homilije na misi beatifikacije Angela kard. Amata, pročelnika Kongregacije za kauze svetaca.

Potrebno je da čitava mjesna Crkva bude sve osjetljivija i pozornija prema pastoralu zvanja, odgajajući na obiteljskoj i župnoj razini kao i na razini udruga, napose djevojčice, dječake i mlade ljude – kao što je Isus činio s apostolima – da sazrijevaju u istinskom i prisnom prijateljstvu s Gospodinom, njegovanom u osobnoj i liturgijskoj molitvi; da se nauče pomnom i plodonosnom slušanju Božje riječi, putem sve veće prisnosti sa Svetim pismom; da shvate da prihvaćanje Božje volje ne poništava i ne uništava osobu, već omogućuje čovjeku otkriti i slijediti najdublju istinu o samome sebi; da žive besplatnost i bratstvo u odnosima s drugima, jer se samo otvarajući Božjoj ljubavi nalazi prava radost i puno ostvarenje vlastitih težnji.

BENEDIKT XVI.

GOSPODINE ISUSE,
SVOJIM APOSTOLIMA, NAKON USKRSNUĆA,
POVJERIO SI DRAGOCJENO POSLANJE:
„IDITE I UČITE SVE NARODE...“,
OBECĀVŠI NJIMA I NAMA;
“JA SAM S VAMA U SVE DANE DO SVRŠETKA SVIJETA.“
TRAŽIO SI OD VOJNJIH UČENIKA
DA SE BRINU ZA MNOŠTVO,
KOJEM SI ŽELIO DATI NE SAMO HRANU
KOJA TAŽI GLAD,
VEĆ UKAZATI NA HRANU VJEĆNOGA ŽIVOTA.
IZ TOG POGLEDA LJUBAVI IZVIRE JOŠ I DANAS
ZA SVAKOGA OD NAS TVOJ POZIV:
„MOLITE GOSPODARA ŽETVE,
DA POŠALJE RADNIKA U ŽETVU SVOJOU.“
POMOZI NAM SHVATITI, O GOSPODINE,
DA ODGOVORITI NA TVOJ POZIV ZNAĆI
SUOČITI SE MUDRO S POTEŠKOĆAMA ŽIVOTA,
JER ZNAMO DA
„UČENIK NIJE VEĆI OD SVOGO UČITELJA“.
HVALA, GOSPODINE, ZA GANUTLJIVE PRIMJERE
KOJE NAM UVIJEK DAJEŠ;
KOJU SU KADRI NADAHNUTI TOLIKE MLADE
DA SLIJEDE TEBE KOJI SI ŽIVOT
I PO KOME NALAZIMO ISTINSKI SMISAO
I RADOST NAŠEMU ŽIVOTU.
HVALA TI ZA TOLIKE SVJEDOKE
ČJI ŽIVOT JE POSTAO MISIJA,
U KOJOJ SLOBODNI OD SVEGA,
NAVJEŠTAJU TEBE
S NEVIĐENOM ORIGINALNOŠĆU I ČOVJEĆNOŠĆU.
SVETA MARIJO, KRALJICE APOSTOLA, MAJKO NADE,
NAUČI NAS VJEROVATI, NADATI SE I LJUBITI.
ZVJEZDO MORA, SJAJI NAD NAMA,
UČINI NAS „MISIONARIMA NADE“
I VODI NAS NA NAŠEM PUTU. AMEN!

BENEDIKT XVI.

PIŠE: FRA IVAN LOTAR

BOGAT DUHOVNI PROGRAM ZA MLADE PREKO LJETA

ISUS KAKVOG NISAM POZNAVAO

Iove godine mlađa braća konventualci organizirali su bogat ljetni program za mlade. Rad s mladima duboko je ukorijenjen u franjevačkoj karizmi. Odgojvor suvremenom svijetu na njegove izazove sveti Franjo i danas daje putem svoje subraće koja kroz tjedne u ljetnom vremenu nastoje potaknuti mlade da na Boga i vjeru ne zaborave, nego štoviše, da ju intenzivnije žive i svjedoče, jer ni Bog ne ide na godišnji odmor. Nama, pak ljudima, odmor je potreban, ali uz misao da smo i u tom milosnom vremenu i dalje – vjernici!

„Franjevačke duhovne vježbe“ održane su ove godine od 30. srpnja do 6. kolovoza na otoku Cresu, pod vodstvom fra Stjepana Brćine, fra Vladimira Vidovića i fra Ivana M. Lotara. Program ima za cilj mlade okupiti u franjevačkoj duhovnosti te govoriti o bitnim aspektima naše vjere. Održava se redovito svakog ljeta, a ove godine tema je bila „Duhovno razlučivanje“.

Mladi su bili obogaćeni katehezama, obiljem molitvenih trenutaka, animacijama te upoznavanjem života sv. Franje i sv. Klare. Sudjelovalo je tridesetak sudionika iz desetak gradova Hrvatske. Ovdje su neki od dojmova sudionika.

„Ovo mi je super iskustvo koje sam doživio na ovim duhovnim vježbama. Zahvalan sam dragom Bogu što mi je dao odgovore na moja pitanja. Hvala frاتrima što su mi pokazali pravi put k Bogu i svetošti. Katedze su mi se također svidjele jer su bile razumljive i što sam otkrio nešto novo. Ulična evangelizacija mi je bila savršena u cijelosti: od animiranja vjernika i turista do igrokaza koji smo izveli. Nadam se da se vidimo i sljedeće godine!“

David Uvalić (Mošćenica kraj Petrinje – student)

duhovnost. Stvorila se posebna atmosfera, koja, narančastost, mnogim crkvama nedostaje. Svaki dan čuli smo novo predavanje i nova pitanja pojavila su se, no i pomogla u oblikovanju mog stava i mišljenja. Svima ћu preporučiti da se uključe u slične aktivnosti jer definitivno pomažu i duhovno i psihički.“

Ana Ivančan

„Jako mi se svidio cijeli program kao i svi mlađi koji su ovdje bili prisutni. Hvala frатrima što su imali strpljenja s nama i što su mi promijenili mišljenje o Bogu – na pozitivnije. Bilo je prekrasno i veselim se i budućim susretima. Nadam se da ćemo svi zauvijek zapamtiti ovaj susret!“

Krešimir Hontić (Molve, učenik srednje škole)

„Hvala Bogu što postoji ovakve aktivnosti i ljudi koji su duhom neumorni provoditi evangelizaciju. Nakon ovih tjedana, stekla sam mnoštvo lijepih uspomena, iskustava i naravno prijatelja iz cijele Hrvatske. Ovakve ljude je prava rijetkost sresti u današnjem društvu. Ovdje smo se svi skupili, upoznali i postali super-ekipa. Radosna sam jer sam u svakome prepoznala djelić sebe. Prvi put u životu sam se susrela s duhovnim vježbama. Mogu reći kako je to vrlo pozitivno djelovalo na mene te na moja buduća ramištanja i odluke. Lijepo mi je bilo vidjeti sve nas, vani, predvečer, pred crkvom - šireći

Drugi opširniji duhovni sadržaj za mlade bio je susret „Mladi prema Asizu“, koji se održao od 12. do 19. kolovoza u Asizu i Rimu. Tema susreta je bila „Ljepota svetosti – stvoren si da blistaš.“ Govorilo se, kako i samo geslo kaže, o ljepoti svetosti putem zanimljivih kateheza, svjedočanstava, pohađanja franjevačkih mjesata i slavljenja Gospodina pjesmom. Susret je završio u Rimu uličnom evangelizacijom na 10 rimskih trgova.

Ulična evangelizacija je projekt koji ima za cilj slijediti misao pape Franje i izaći na ulice u

susret vjernicima koji ne dolaze na sakramente u župne crkve i na takav im način omogućiti, putem molitve, pjesme i igrokaza, susret sa živim Bogom i na ulicama njihovih gradova. Najavljujemo nešto slično i u gradu Zagrebu u vremenu koje je pred nama. Na spomenutom susretu sudjelovalo je petstotinjak mlađih iz 17 država, a govorilo se 12 jezika. Iz Hrvatske su kao animatori svih petsto mlađih sudjelovala braća fra Stjepan i fra Ivan, a iz domovine su poveli 35 mlađih iz 7 gradova Lijepe naše. Doносимо neke od dojmova sudionika:

„Susret „Mladi prema Asizu“ je za mene nešto sasvim novo i ne doživjava se svakodnevno, pa niti na susretima u domovini. Čovjek se može obogatiti i samim time da dođe u Italiju i vidi gradove Asiz i Rim, upoznati različite narode i kulture, ali naglasak je prvenstveno na duhovnoj dimenziji, koja je ovdje na jednoj visokoj razini. Što se tiče spavanja:

u šatorima, ne bojte se toga, kad je ekipa dobra – ništa nije problem. Od svih sadržaja, osobito bih istaknuo noćna bdjenja, koja su mi osobno najdraža zbog mira koji tada osjećam. Nakon cijelog dana, čovjek pred Presvetim može pronaći svoju utjehu, mir i odmor.“

Dario Šagolj (Zagreb – Sisak), student povijesti

„Moji dojmovi su više nego dobri – predobri su. Ovo mi je prvi put da sudjelujem na ovakvoj vrsti susreta. Ovdje se osjećam vrlo opušteno i osjećam u svom srcu djelovanje Duha Svetoga. Nadam se da će biti još ovakvih i sličnih susreta i svima bih preporučila da se odazovu na programe koje vode naši fratri, jer ovo se ne može tako jednostavno prepričati, nego se mora doživjeti. Susret „Mladi prema Asizu“ će pamtiti dok sam živa!“

Lucija Solocki (Rijeka – Belišće), policajka

Sve mlade pozivamo da se uključe u naše programe preko godine i preko ljeta jer duhovni rast ne poznaje godišnja doba!

POZIV

KRIZA DUHOVNIH ZVANJA?

Od strane naših vjernika, sve češće uočavam zabrinutost zbog potmanjkanja duhovnih zvanja pa se tako krene u diskusiju i potragu za razlogom zašto je to tako, kakva nas to vremena čekaju? Malo pomalo već smo se svi naviknuli na izraz „kriza duhovnih zvanja“, međutim, osobno se ne slažem s ovom definicijom, prije bih rekao da je kriza „kršćanske obitelji“, jer obitelj je Crkva u malom, zajednica u kojoj se rađaju zvanja. Svemu ovome mogli bismo nadodati i reći da je prije svega kriza kršćanskih vrijednosti u koje ulaze i brak i svećenički i redovnički poziv. Jedno je sigurno, da Gospodin i danas poziva brojne mladiće i djevojke da ga slijede. U mnogim srcima i danas odzvanja Isusov poziv: „Ako želiš biti savršen, hajde prodaj što imаш i podaj novac siromasima, pa ćeš imati blago na nebu! Onda dođi i slijedi me“ (Mt 19,21).

ISUS I DANAS POZIVA VELIKODUŠNO

U Evandjelu u prispodobi o bogatom mladiću (Mt 19,16-23) vidimo kako Isus poziva mladića, on ga ne uvjetuje, već ga velikodušno poziva: „Ako želiš“. A što je to što Isus nudi mladiću? Isus mu nudi da bude savršen, drugim riječima ako želiš biti kompletan, ostvaren i sretan, treba napustiti sve ići za njim. Zanimljivo, Isus nudi sreću, ostvarenje, ali mladić i dalje ostaje pri svome, iako je u sebi osjećao da nije zadovoljan, nešto mu je nedostajalo? Za Isusa nije bilo dovoljno da je bio dobar, da je ispunjavao sve zapovjedi, za Isusa je važno da li si sretan? Vidimo kada Isus nekoga poziva, on onda ne traži od njega minimum već maksimum. Zato mu Isus predlaže nešto više. Isus želi da postane sretan i zadovoljan i zato mu predlaže: „Idi, prodaj sve i daj siromasima, pa dođi i slijedi me“ (Mt 19,23). Isus kao najbolji odgojitelj ovog mladića stavlja u poziciju da

sam odluči između sreće koju nudi Isus i bogatstva koje posjeduje ovaj mladić. Dakle, u životu nam drugi mogu ukazivati što je ili nije dobro za nas, ali na kraju odluku uvijek donosimo sami. Ponekada imam osjećaj da i danas ima puno mladića, neke poznajem i osobno, koje Isus zove da ga slijede, da budu savršeni, a oni se ne odazivaju. Zašto? Iz jednostavnog razloga što odluku trebaju donijeti sami, i iza nje stajati. Današnji čovjek se boji odgovornosti, zato bih rekao da je možda više kriza odlučivanja za poziv, nego sama kriza poziva. Nije važno da li se sada nalaziš pred izborom životnog poziva ili si se već opredjelio, važno je da u tom pozivu u kojem jesu svakodnevno osluškujući Boga donosiš odluke u skladu s Božjom voljom za tebe, jer to je istinski put sreće i sazrijevanja.

POSLJEDICA ODABIRA

Žalosno je da ovaj mladić iz prispodobe na kraju odlazi žalostan od Isusa. Ta žalost dolazi od činjenice da ono što mu je prije nedostajalo, kada nije došao Isusu, nedostaje i sada. Nakon susreta s Isusom nije ništa promijenio. Isus mu je predložio kako da ispunи prazninu koju je u sebi osjećao, ali je on odbio. Na kraju je izabralo bogatstvo, materijalnu sigurnost i bezbjednost. Iz ovoga vidimo kako ovom mladiću nedostaje pouzdanje u Isusa. Mjesto da se prepusti Isusu, zarobljen strahom koji ograničava njegovu velikodušnost, ostaje isti mjesto da se osloni i prepusti Isusu da sve vodi. U ovoj prispodobi mladićeva navezanost bila je na materijalno bogatstvo. Kod odaziva Isusu kao zapreka danas ne javlja se nužno uvijek materijalno bogatstvo, u ovoj prispodobi bogatstvo označava navezanost, nešto što daje lažnu sigurnost. Mladi se danas bore sa mnogim navezanostima, koje mogu biti kamen spoticanja u odabiru životnog poziva. Kada nas Isus poziva

da ga slijedimo, poziva na pouzdanje u njega, da se oslonimo i vjerujemo njemu, da se odrekнемo naših sigurnosti, a one mogu biti razne, kao što su naša obitelj, naši talenti, afektivne navezanosti na pojedince itd. Dakle, možda nam se ponekad i lakše odreći materijalnih stvari nego svojega ja, a Isus kaže: „Ako tko želi ići za mnom, neka se odrekne samoga sebe, neka svaki dan uzme križ svoj i neka me slijedi“ (Lk 9,23). Živimo u vremenu gdje se Crkva sve više napada, gdje se redovnički poziv doživljava kao gubitak slobode, na taj način izazivajući kod mnogih mladih strah od samostana. Sama pomisao na samostan u mnogima se pobuđuje osjećaj gubitka slobode. Međutim, predlažem da vidimo kako to sv. Franjo vidi i predlaže svojoj braći.

FRANJEVAČKI STIL FORMACIJE

Na temelju vlastitih iskustava, Franjo razvija veliku osjetljivost prema slobodi svakoga

pojedinog brata, koji je pozvan u slobodi odgovoriti na volju Božju. U nepotvrđenom Pravilu Franjo 18 puta poziva braću donijeti slobodnu odluku, vodeći pritom računa o potrebama i situacijama o kojoj je riječ. U Franjinim iskazima, izrazi „ako želiš“, s Božjim blagoslovom, duhovno potiču na osobnu i duboku odluku, utemeljenu na duhovnu razabiranju, plodu vjerodostojna i iskrena odnosa s Bogom. Takvi izrazi prema našem mišljenju potiču na „otvoreno razabiranje“, koje se protivi umnom ropstvu, osrednjosti, koji druge pretvara u robove. Izvor ideje slobode za Franju se nalazi u Bogu samome.

Već u samim početcima franjevačke formacije vidimo kako Franjo sve one koji se oduševljavaju za njegov način života poziva na osobnu odluku, utemeljenu na duhovnom razabiranju kao plodu jednog iskrenog i autentičnog odnosa s Bogom. „On će nas naučiti svojim putovima, hodić ćemo stazama njegovim“ (Iz 2,3). Taj primjer vidimo između njega i brata Leonina: „A ako ti je potrebno, jer nemaš druge utjehe nego da se tvoja duša vrati k meni, i ti to hoćeš, dodi“ (Pismo bratu Leonu).

Ovakav način formacije protivi se kolektivnom razmišljanju. Naši mladi često kažu: „Ako ne učinim ovako, poslije tko zna što će mi reći...“ ili „Svi rade tako!“. Sv. Franjo nas poziva na slobodu, to vidimo u njegovu odnosu sa bratom Leonom. On dopušta da osoba uz milost Duha Svetoga donosi sama zrele odluke. Iz ovoga vidimo kako bi svaki mladić ili odgajanik trebao djelovali u slobodi koju sv. Franjo predlaže.

Dva poznata profesora A. Cencini i A. Marenti, u svojoj knjizi „Psicologia e formazione“, kažu: „Vrijednosti se čovjeku predstavljaju kao imperativ, no ne i obvezujući; traže da budu ostvarene, ali osobi ostavljaju slobodu ostvariti ih ili ne... Traženje vrijednosti stoga se stavlja na razinu „ako želiš“, a ne „moraš“. Za Franju sloboda izbora predstavlja slobodu u odnosu na vrijednosti (temeljno opredjeljenje), a to znači, stvarnu slobodu, u središte staviti „ono što je volja Božja“. Zato Franjo moli: „Svemogüći, vječni pravedni i milosrdni Bože. Daj nama bijednima da poradi tebe uvijek činimo ono što znamo da ti želiš i da uvijek želimo što je tebi milo“ (FI 148). ■

KOJI JE MOJ ŽIVOTNI POZIV?

**Koji je smisao moga života?
Ima li Bog za mene neki plan?**

**Bog danas svoj poziv
upućuje tebi!**

CENTAR ZA DUCHOVNA ZVANJA OFMConv.

Centar za promicanje duhovnih zvanja OFMConv.

stjepan.brcina@gmail.com

098/197 33 18

www.ofmconv.hr

Gospodine, što hoćeš da učinim?

I Gospodin će
Ti odgovoriti...

U otkrivanju životnoga
poziva potrebna Ti je pomoć.
Za tebe organiziramo:

DANE OTVORENIH VRATA KLERIKATA

Dva puta godišnje, u jesen i proljeće u trajanju od jednoga vikenda. To je prigoda da mlađi koji razmišljaju o franjevačkom i svećeničkom pozivu, kroz neko vrijeme žive s nama te upoznaju život i karizmu franjevaca konventualaca.

DUHOVNE OBNOVE ZA MINISTRANTE, OSMOŠKOLCE, SREDNJOŠKOLCE

Za vrijeme ljetnih i zimskih školskih praznika organiziramo višednevnu duhovnu obnovu za ministrante, osmoškolce i srednjoškolce.

BORAVAK U NEKOM OD NAŠIH SAMOSTANA

Za one koji se žele udaljiti od buke i svakodnevnog ritma života, moguće je u bilo koje doba godine organizirati boravak u nekom od naših samostana u Hrvatskoj.

FRANJEVAČKI KAMP ZA MLADE NA OTOKU CRESU

Prijevremeno, u srpnju i kolovozu organiziramo franjevačke duhovne vježbe na otoku Cresu za srednjoškolce, studente i radničku mladež.

DUHOVNU PRATNJI

Razlučivanje poziva uz pomoć svećenika duhovnika i mogućnost osobnog razgovora sa svećenikom.

Info:

Centar za promicanje duhovnih zvanja OFMConv.

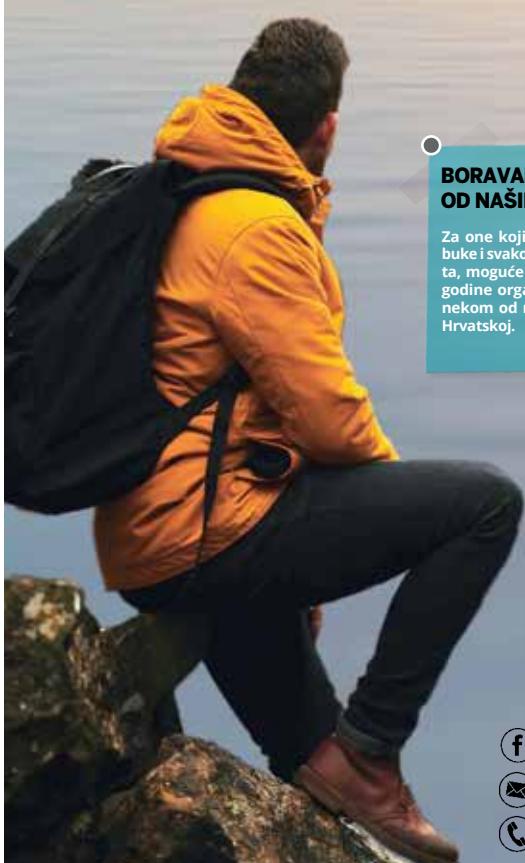

stjepan.brcina@gmail.com

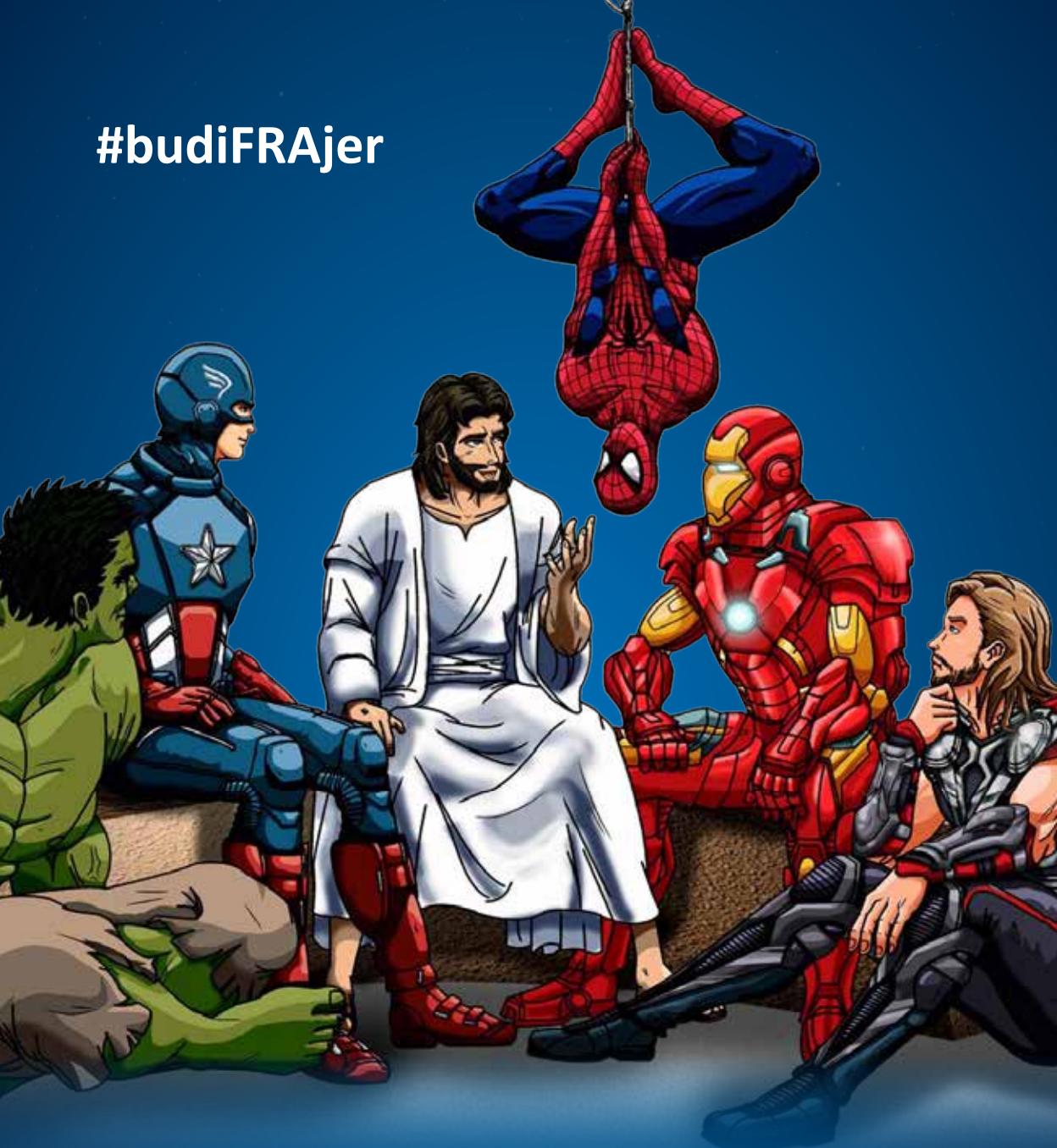

098/197 33 18

www.ofmconv.hr

#budiFRAjer

I tako sam
spasio svijet...